AYIŞIĞINDA ŞAMATA

Haldun Taner

KİŞİLER

ANLATAN

TEKNİSYEN

RECEP

ZÜLFİKÂR

SAİME

SUZAN

CEMİL

MUFAHHAM

ÖMER

ÖZCAN

ÖZER

POP İSMET

SEVİM

HİCABI

JALE

EPKEM

HİDAYET

EROL

AYGEN

MÜNTEKİM (Sonradan MÜŞTAK)

PAŞA

BEYHAN

MELAHAT

NURİ

LEVENT

YER GÖSTEREN

ERHAN

KÂMİLE

ARZU

CEYLAN

MÜLAYİM

BİRİNCİ PERDE

Açılış Sahnesi

(Ayışıgı sonatı belirli yerlerde verilecektir.)

(Sahne yarı karanlık, teknisyenler dekorları yerleştirmektedirler. Anlatan son aksesuar kontrolü yapar. Sahne sekiz ayrı lokaliteye bölünmüştür. Önde 3, orta planda 2, onun arkasında 2, en geride l yükselti. Oyuncular kulisten ikişer üçer kişilik gruplar hâlinde ge-lirler. Aralarında konuşmaktadırlar. Kimisinin dekoru, kimisinin oyun için giysisi elindedir. Bir prova havası laubaliliğinde-dirler. Aralarındaki gürültü, bir konuşma gürültüsüdür; fakat kelimeler pek anlaşılmaz. Kenarda bir piyano durmaktadır. Oyunculardan biri bunun yanına yaklaşır, tek parmakla bildiği bir melodiyi, Zühtü'nün melodisini çıkarmaya çalışır, çıkarır da. Bir arkadaşı güler, biraz sonra, çalan fosnot yapar, sonra bırakır, yerine gider. Kişiler yerlerine yerleştikten sonra, sahnelerinin tipik bir pozunu alır ve donarlar. Her biri yerlerine yerleşip bu donmayı yapınca, arkadan beyaz bir ışık belirir. Böylece sekiz lokaliteye yerleşmiş

oyuncular, çeşitli pozlarda donmuş olarak siluet şeklinde görünürler. Oyun boyunca oyuncular, bu sahne üzerinde bu lokaütelerde duracaklardır. Aktif olarak kendileri hareket ediyor veya konuşuyorlarsa beyaz ışık altında görüleceklerdir ama kendilerinden söz edilen figürler yine bu konuşma sırasında kendi lokalitele-rinde yeşil ışık altında görüleceklerdir, fa-kat konuşmayacaklardır. Hareket edebilirler. Rejisör bu konuda daha ayrıntılı bilgi verecektir. Anlatan orta yere geçip siluetin genel görünümünü gözden geçirir. Oyuncular, kostümlerini tam giymiş olarak yerlerinde donmuş bulunmaktadırlar. Anlatan söze başlar.)

ANLATAN - Şu işe bak, ayı unuttuk. Hem Ayışığında Şamata'yı oynuyoruz hem ay yerinde değil. *(Arka planda teknisyenin seslendiği duyulur.)*

TEKNİSYEN - Ayın repliğini senden alacaktım ya, ağabey. Provada değiştirmedik mi? Maltepe sırtlarından doğuverdi. Replik bu.

ANLATAN - Tamam. Tamam. Kafa mı bıraktınız bende. *(Anlatan önünü ilikler. Ön sahnenin ortasına gelir. Nokta ışık onun bulunduğu yerin soluna inmiştir. Meydancıyı arar, sağına geçer sonra ortada durur. Anlatan bozulmuştur. Boğazını temizler. Seyircilere hitap eder.)*

Hoş geldiniz sayın seyircilerimiz. Sizlere bu akşam Haldun Taner'in Ayışığında Şamata adlı oyununu sunmakla gurur duyarız. Efendim Çalışkur altı katlı, lüks bir apartmandır. Şimdi onun sakinlerini tanıtacağız. *(Anlatan, ışıkçıya efektçiye seslenir.)*

Efekt: Yaz gecesi sesleri. *(Efekt olarak ağustos böceği sesleri. Denizde giden bir takanın motoru ve uzaktan yankılanan tek tuk sesler duyulur.) (Anlatıya başladığını belli eder bir tonda)* Ay, iri ve toparlak, Maltepe sırtlarından doğuverdi. (Bu *replik üzerine arka dekorda ay yaylı bir oyuncak gibi sol köşede belirip bir kavis çizip sağ köşede bir yerde durur. Bu mekanik bir hızda ve komik efekt bırakacak şekilde olmalıdır.)*

I

ANLATAN - Yassıada üstlerinde bir yıldız, ayın çıkışıyla rahatı kaçmış gibi olduğu yerde kaydı, gökyüzünde ışıklı bir yol çizerek gözden kayboldu. Eylülün on ikisi olmasına karşın hava pekâlâ da ılıktı. *(İki bekçi yürürler.)*

RECEP - Ay mehtabı çıkmış Zülfikâr.

ANLATAN - Bekçi Zülfikâr paketini çıkardı. Güneşin batışında bir, ayın çıkışında iki, su kenarında üç, sandal başında dört, ille cigara içmek gerekir sanıyordu.

ZÜLFİKÂR - Yak sen de bir cigara. *(İkisi de birer sigara yakarlar. Adımlarıyla övünür gibi kasıla kasıla yürürler. Uzaktan bir küçük çocuk ağlaması.)* Sayme'nin piçi olacak.

RECEP - Hoşça kal. Ben Küçük Moda'da bir tur atayım bakayım. Sonra Muhtarın çayhanesinin orda buluşuruz. *(Recep kaybolur. Zülfikâr yürür. Laf olsun diye düdüğü ağzına götürüp iki kere öttürür. Kapıcı dairesinin aşağı doğru giden merdivenleri aydınlanır. Bu kat zemin katıdır.* Ve *basık penceresinden bunun yer altında olduğu görülmektedir. Saime kucağında çocuğu sol lokalitede ışıklanır.)*

SAİME - Al götür şu yumurcağı bekçi emcesi. Gene bana kahır veriy. Uyumiyi. *(Bekçi, başparmağı yeni kayışının tokasına takılı, eli göbeğinin üstünde karşı kaldırımda öyle heykel gibi durur.)* Alacan değil mi? Haa alacan?

ZULFİKAR - Alacam. Susmazsa karakola götü-recem. *(Çocuğun ağlaması birden diner.)*

SAİME - *(Yumuşamış)* Get Zülfikâr emcesi get. Get de sen hırsızları katilleri götür karakola. Ben paşa oğlumu virmem sağa. *(Kadın götürür çocuğu yatağına yatırır. Sonra pencerenin önüne gelir.)* Bir cigara ver Zülfikâr.

ANLATAN - Bekçi ile memleketli oluyorlardı. Kocası İlyas bir alacak yüzünden, yanında çalıştığı bir ciğerciyi vurup hapse girince, onu bu kapıcılığa Zülfikâr kayırmıştı.

ZÜLFİKÂR - Buyur. *(Kibrit çıkarır, yakacak olur ama Saime uzanır onun elindeki sigarayı alır, sigarasını onunla yakar.)*

SAİME - Neredeydin dün gece?

ZÜLFİKÂR - İzinliydik ya... Düğüne gettik. Sela-miçeşme'ye.

SAİME - İçtin mi gene? Eylenmişsinizdir her-hal.

ZÜLFİKÂR - He eylendik eylenmesine. Sala-cak'tan saz takımı da getirmişler.

SAİME - Çengi de var mıydı?

ZÜLFİKÂR - Aaah. Emme harman dalı oynadı üç kişi. Gelin tarafı oluyorlar. *(Yandaki ulu çınarın yaprakları hafif hafif tit-*

rer, yere döne döne kuru bir yaprak düşer. Saime bekçiye doğru derin bir soluk verir. Bekçi bu ılık soluğun etkisiyle huylanmıştır. Bunu bastırmak ister gibi laf bulmaya çalışır.)

Sonbahar geliyor gayrı. Sen bakma havaların yaz gibi gettiğine. Bu yıl birden patlayacak kış. (Bu *laflar havada kaldığı, Saime'den yanıt bulamadığı için Bekçi lafı değiştirir. Başka bir konuda konuşur.)* Bak bu ayakkabılarlan kayışı bugün verdiler. Gelecek ay da yeni üniforma dağıta-caklarmış. Yeni hökümat eyi çalışıyor. *(Saime kayış lafı edildiği anda onun yeni kayışını tutmuş kemerin tokasıyla oynamaya başlamıştır. Zülfikâr huylanır. Saime'nin parmaklan usul usul kemeri dolaşır sonra omuz kayışına tırmanır, ensede karar kılar. Zülfikâr iyiden iyiye huylanmıştır. Ayağa kalkar.)* Yapma kız bir gören olur.

SAİME - Gel öğleyise aşağı.

ZÜLFİKÂR - Yok ben gelmem. Sen gelsene dışarı. Bak ne güzel mehtap.

(Saime onu dinlemez, elinden tutar. Aşağı inen merdivenlerden çeker.)

II

(Bu *epizoda geçmeden önce yine piyanistin Ayışığı sonatı ön plana geçerek duyulmaya başlar. Bu müzik oyunun başında belirli olarak duyulmuşken birinci sahnenin başlamasıyla arka plana inmiş, kesilir gibi olmuştur. Şimdi yeniden ön plana çıkar.) (Çalışkur Apartmanı'nm terası aydınlanır. Arka planda bir büro önünde çalışan Cemil Ça-lışkur görülür. Cemil ceketini çıkarmış, kravatını gevşetmiş, bir Amerikalı işadamı pozuyla, önünde iki telefon, tepesinde bir büro lambası ve küçük bir hesap makinesi, birtakım dosyala-rı incelemektedir. Karısı Suzan Çalışkur terasta şezlonga uzanmış, ağzında fondan. Ayışığını seyreder. Şiryandan köpeği Toto'yu okşar.)*

SUZAN - *(Tuvaletlidir. İçeri girer, çatışan kocasının arkasına geçer. Usulca onu ensesinden öper.)* Celsene dışarı. Bak ne güzel mehtap.

CEMİL - Şimdi geliyorum karıcığım. Az bişey kaldı.

ANLATAN - İşte burası Çalışkur Apartma-nı'nın dubleks çatı katı. Cemil Çalışkur ve eşi Suzan Çalışkur kendi adlarını taşıyan bu apartımanı yaptırırken kendi zevklerine göre düzenlediler. Üst katın dört bir yanı fırdolayı teras. Suzan Çalışkur herkesin her şeyine gıpta eden bir kadındır. Bazen kapıcı Saime'ye bile gıpta eder. Gıpta etmek onun ikinci tabiatıdır. *(İkinci kattan erkek gülme sesleri.)*

SUZAN - Vallahi şu çocuklara gıpta ediyorum. Gençlik ne güzel bir şey.

ANLATAN - Cemil Çalışkur karısının bu dil pe-lesengine alışmıştır, ama ilk günkü gibi başını lahavle çekercesine sallamaktan kendini alamaz. *(Cemil'in jesti)* Çalışkurla-rın alt kattaki dairelerinde bu akşam bir parti var. Biricik kızları Beyhan'ın yirmi üçüncü yaş günü partisi. Cemil Çalışkur kızına sürpriz olarak yaş günü için 1977 model bir spor araba aldı. Bunun için de üç hafta önce aşağıdaki üç katlı garaja an-neks ekledi. *(Ayışığı sonatı öne*

geçer. Başka

bir tonda) Gökyüzünde yükselen ay şimdi artık ortalığı iyiden iyiye aydınlatmaya başlamıştı. Ayın önünden hızla tül gibi bir bulut geçti.

CEMİL - *(Donduğu pozdan harekete geçerek)* Yapma diyorum Suzan.

SUZAN - Söndürürüm ama elektriği. Söndürüyorum işte. *(Tam bu sırada telefon çalar.)*

CEMİL - Alo! *(Ahizeyi büroda alışık olduğu gibi kulağıyla boynu arasında sıkıştırmış gibi bir elinde rapor öbüründe kalem yazmaktadır.)* Alo! Ha sen misin Mufahham? *(Yukarda, en arkadaki yükseltide bir masa başında Mufahham aydınlanır. Telefonun ahizesini tutmuş konuşmaktadır.)*

MUFAHHAM - Benim, yarın şantiyeye hareket ediyorum. Kontrol mühendisine videotepe, karısına da İngiliz kuması tayyörlük aldık. Başka bir direktifiniz var mı?

CEMİL - Var ya. Dün unuttum. Gidince söyle kuzum Galip Beye. Kaymakamın cipi vardı ya satılık, onu 65 bine alıversinler.

MUFAHHAM - Beyefendi, ben o cipi gördüm. Pek hurda bir şey. 15 bin bile etmez.

CEMİL - *(Kızarak)* Sana ne söylüyorsam onu yap. Talip Beye söyle 65 bine alsınlar. O kadar. *(Ahizeyi kapatır.)*

SUZAN - *(Başucunda gülümsemektedir.)* Sen herkesi kontrol mühendisi mi zannettin?

CEMİL - Ne gibi?

SUZAN - Ya kabul etmezse?..

CEMİL - Orası hiç belli olmaz. Verenin bi yüzü kara almayanın iki.

SUZAN - Davetliler gelmeye başladı bile! Hadi giy ceketini tontonum. *(Cemil rakamları he-sap makinesine geçirmekle meşguldür. Suzan dosyayı kapar kaçar.)*

CEMİL - Getir onu Suzi. Şakanın sırası mı şimdi?

ÖMER - Şakanın sırası mı şimdi? *(Üç genç bir teyp makinesinin üstünde eğilmiş bir şey dinlemektedirler. Aralarından biri sululuk etmiştir. Ve işittiğimiz replik onadır. Bir ara teypten gelen sesi duyarız. Bu, sevişme ânında alınmış bir sestir.)*

ANLATAN - Dışarda ay çıkmışmış, ayışığı denize vurmuşmuş, arka teras püfür püfür esiyormuş, basketçi Özcan'la arkadaşlarının umurlarında değil. Tıkılmışlar içeri salona, geçmişler ses makinesinin başına, Özcan'ın bir hafta önce kızına çaktırmadan yatakta çektiği ateşli sevişme sahnesini dinliyorlar.

(Yine küçük bir pasaj. Gürültülü gürültülü gülerler. Arada bir yoğurtçu sesi duyulur.)

ÖMER - Sen bunu nerede çektin?

ÖZCAN - Sana ne, üzümünü ye bağını sorma.

ÖMER - Ayhan'ın garsoniyerinde. Yoğurtçunun sesinden tanıdım.

ÖZER - Bu herif manyak be, hangi kızla yatsa banda alıyor. Evinde tam on iki kaset var. Etiket yerinde de on iki kızın adı.

ÖMER - Ona buna öğünmek için değil mi?

ÖZCAN - İhtiyacım mı var?

ÖMER - Öyleyse şantaj âleti olarak.

ÖZCAN - Sus da dinle be. *(Bir süre daha dinlerler.)*

ÖMER - Kızda iş var.

ÖZER - Sen Günnur'la yattın mı?

ÖZCAN - Hangi Günnur? Ahmet'in eski görl-frendi mi?

ÖMER - Tazı gibi kız.

ÖZER - Helal...

ÖZCAN - Bırak ulan şapşalı. Bana grokoro-menci geçinmeye kalktı. Bana bak evladım ben yemem bu numaraları dedim. Sun-gur'la Acısu'daki hadiseyi bilmiyoruz sanıyor.

ÖMER - Sungur'u çoktan ekti o. Şimdi Sarıyer'in kalecisi İhsan'la nişanlanıyormuş.

ÖZCAN - Hayrını görsün.

ÖZER - Hadi ulan çakal! İpek gibi kız pekâlâ. Sana yüz vermedi diye değil mi?

ÖMER - *(Boynunu kıstırması üzerine yüzü kıpkırmızı olmuş bir şekilde)* Yapma be boğacaksın. Sadistsin be vallahi sadistsin.

IV

P. İSMET - Sadistsin işte, bal gibi sadistsin.

ANLATAN - Dört numaranın arka terası. Pop İsmet *(Selam verir.)* ve baldızı Sevim. Pop İsmet'in bir pop lokali vardı. İflas etti. Şimdi butik açtı. Karısı ile baldızını seferber ediyor. Onların Avrupa'dan gümrüksüz getirdiklerini burada yirmi misline satıp gününü gün ediyor. Baldızı Sevim bu işte adeta ihtisas sahibi. Bütün gümrük numaralarının ustası.

SEVİM - Yapma ayol, deli misin? Burada olur mu, ya geliverse ablam?

23

P. İSMET - Gelemez. Çünkü ilacını içti. Mışıl mışıl uyuyor.

SEVİM - Hangi ilacını?

P. İSMET - Oksit do ferli bir şey verdiydi ya doktor. Kansızlık için...

SEVİM - *(Saçlarını düzeltir.)* Zavallı ablacığım. Senden çocuk yapmak istemeyişine tamamen hak veriyorum.

P. İSMET - Ben de hak veriyorum.

SEVİM - Gidip bavulumu hazırlamam lazım. Daha, yukarıya uğrayıp Beyhan'ın yaş gününü kutlayacağım. Uçak yarın dokuz buçukta.

P. İSMET - Sen gidince ben iki ay ne yapacağım?

SEVİM - Bir mum alır derdine yanarsın.

P. İSMET - Sen dertlenince öyle mi yapıyorsun?

SEVİM - Çek elini diyorum yapma canım.

P. İSMET - Sadistsin diyorum da inanmıyorsun. What is the matter vvith you this night?

SEVİM - Nothing, I dont know.

ANLATAN - Bazen konuşurken konuşurken böyle İngilizceye çeviriverirler.

P. İSMET - I really dont understand. Sen Milano'ya gidince ben... *(Kelimeyi söylemeye baş-larken beklenmedik bir atak yapar. Sevim ile dudak dudağa gelirler. Sevim geriye çekilir.)* Sersemlik etme. Hayat kısadır.

SEVİM - Bırak şu dublaj filimi ağızlarını.

ANLATAN - Altıncı kürtajdan sonra gerçekten kansız kalan Pop İsmet'in karısı içerde ya-tağında hafif hafif horluyordu.

(Ayışığı sonatı ön plana çıkar. Bu epizod da 24

bir horultuyla başlar. Fakat bu yaşlı kadın ho-rultusudur.)

ANLATAN - Dürbünlü Hicabi Bey karısının uyuduğuna kanaat getirdikten sonra teleskopunu pencereye yerleştirmiş, dolaydaki evleri gözlemliyordu.

HİCABI - Dur bakalım. Nazif Beylerde sofra düzülmüş. Kuşbaşı etten beğendi, ya dünden kalan kabak kolyesini de onun önüne sürmüşler. Büyük hanım dolmaya elleriyle giriyor. Afiyet olsun. Buzlu biralar da geldi. Oooh millet can besliyor.

ANLATAN - Hicabi Bey sanki Andrea Dorya zamanından kalma ihtiyar bir korsandır. Ne var ki engin ufukları değil de komşu evlerin bahçesini, içini, yatak odalarım gözler. İşte şimdi de teleskopunu körfeze çevirdi. (Bir *motor sesi.)*

HİCABİ - Evveli gün kabotaj bayramında bahriyenin filikasına çarpıp deviren oğlan değil mi bu? Bak ceza filan görmemiş. Amcası kâhya olanın kimden pervası olur?..

ANLATAN - Hicabi Bey, dünyayı gözleye gözle-ye bir çift göz olmuştur sanki. Bütün varlığı bir çift gözdedir. Önce dürbün sonra da o iki mavi gözün objektifinden giren bütün görüntüler eski model körüklü bir fotoğraf makinesi büyüklüğündeki o kavun biçimli kafada cama geçer, evrilip çevrilip banyo edilir. Sonra da laf olarak ağız çekmecesinden dışarı çıkar.

HİCABİ - Şu Memduha'nın kızını da bir türlü everemediler gitti. Yüzü sivilceden görül-

meyecek nerdeyse. O da tekneye gelmiş. Evdekileri uyutup böyle azar işte gece yarı-sı. Yine sahildeki o kotranın sahibiyle halvet olmuşlar. Baksana. Herif denize daldı. Belli bişeyki gusul aptesti alıyor. (Bu *sırada kapıcı dairesinin önü aydınlanır. Bekçi kayışını takarak dışarı çıkar. Üstüne başına çeki düzen verir. Saçlarını düzeltir. Önce aksi istikamete gider gibi yapar sonra hiç durmadan yürür, ilerler. Yukarı katta Hicabı Beyi görür. Çok saygıyla selam verir. Hicabı Bey de ona selam verir. Bekçi kaybolur.)*

ANLATAN - Hicabi Beyin eli açık olduğu için, bayramda, seyranda kapıcıyı, bekçiyi gör-düğü için apartmanda çok saygı topluyor. *(Hicabi Bey teleskopunu başka bir tarafa çevirir.)* Büyük tutkusu da yeni yetişen küçük kızlar. Çocukluğa has bir umursamazlıkla perdeleri kapamadan sere serpe soyunup gecelik giyen bir kız yakaladı galiba.

HİCABİ - Maşallah. Kırk bir buçuk maşallah. Altı ayda nasıl da filizlendi. Gelişatlı bir kız olacağa benzer. Şu omuzlara bak, harika!

VI (a)

(Ayışığı sonatı öne geçer.)

JALE - Harika! Pastan bir harika olmuş Bey-• han.

EPKEM - Bunu seyredelim diye yapmadılar her halde, hadi kesin de tadına bakalım.

ANLATAN - Şimdi de Beyhan'ın yaş günü par-tisindekileri tanıtalım. Beyhan Çalışkur. Güzel olduğu kadar da zeki bir kız. Çalış-kurların tek evladı olduğu için çok şımarık büyütüldü. Bir günü bir gününe uymaz.

Bazen Varvain'den giyinen çok zarif ve monden bir kız olur. *(Beyhan'ın bu kişiliğini yansıtan bir* reveransı.) Bazen de ayağına bir blucin, sırtına bir pulover geçirip Jöne Fon-da'dan daha militan olur. *(Beyhan "Merhaba Reis" diye apaşça selam verir.)* Şu pastanın çevresinde aç kurt gibi dolaşan beyaz saçlı adam kürtajdan zengin olmuş ünlü kadın doktoru Epkem. Sosyetede pek sevilir. Şekerlemeyi Markiz'den, çiçeği Sabun-cakis'ten yaptırmak neyse, kürtajı Epkem'den yaptırmak da öyle. *(Epkem selam verir.)* Dr. Epkem'de fıkranın bini bir

para. Zemine zamana uydurur anlatır. Bir başka merakı da divar edebiyatı. Operasyon ya-parken bile divan mısraları döktürür. Sözün gelişine göre işte yine bir tane yapıştırıyor.

EPKEM - Ne demiş Sebâti: "Tok olan cümle cihanı tok sanır; Aç olan âlemde ekmek yok sanır." Ben dalıyorum hanımlar beyler. *(Pastaya saldırır.)*

JALE - *(Elleriyle ağzının iki kenarını tutarak ho ho ho diye güler.)* Ay. çok hoş.

ANLATAN - Bu da aile dostlarından Jale Hanım. Neden mi böyle gülüyor? Ağzının kenarları buruşmasın diye.

HİDAYET - Ne oldu? Bir espri yaptı galiba. Ben yine kaçırdım.

ANLATAN - Jale Hanımın eşi Hidayet Bey. İntikal yeteneği biraz kıt bir zat. Esprileri hep arkasından kovalar. Eş dost sayesinde hep tuzu kuru yaşamış. Bir bankada yönetim kurulu üyesi. Hidayet Bey lafa çokluk karışmaz. Bazen

de laf kıtlığında asmalar budayım kabilinden diline pelesenk ettiği bir kalıbı tekrarlar. Mecliste çiçeği burnunda, Amerika'dan gelmiş bir çift de var. Erol Evren Amerika'nın ünlü bir şirketinde araştırma uzmanı ve ikinci müdür. *(Erol selam verir.)* Eşi Aygen Evren'le kolejde tanışıp evlenmişler. Aygen Erol'un sağ kolu, sol kolu, bir çeşit public relation şefi gibidir. *(Aygen Hello diye selam verir.)* Yirmi beş yıldır Türkiye'ye hiç uğramadıkları için Türkçelerini hayli unutmuşlar. Bağışlayın. İkisi de şimdi her şeyi yabancı gözü ile gözlemliyorlar.

EROL - *(Amerikan vurgusu ile)*- I'm sorry, şu siyah meyveyi çok severim.

AYGEN - Zeytin darling.

EROL - I see. Bir tane daha alabilir miyim? Isn't it vvonderful Aygen?

ANLATAN - Şu sivilceli yüzlü, asık suratlı acayip genç de ailenin yakın akrabası Münte-kim. Dedesi dini bütün Zeynel Abidin Hoca. Süleymaniye Camiinin baş vâızı imiş vaktiyle. Müntekim öç alan anlamına geldiğine göre dedesi torununa bu adı neden koymuş? Herhalde haçlı seferlerinden öç alsın diye. O da maaşallah ismiyle mü-semma.

MÜNTEKİM - Yılbaşı âdeti, yaş günü âdeti, ne milli geleneklerimize ne de dini anlayışımıza uyar. Bu dünya fani, öbür dünya baki olduğuna göre bu fanilik denizinde bir yıl fazla bir yıl eksik yaşamışsın ne ifade eder? Hele şu küçük mumlar ne oluyor? Kilise mi burası?

HiDAYET - Nerde eski mumlar?

MÜNTEKİM - Batı taklitçiliği bütün bunlar. Aşağılık kompleksi.

EPKEM - Desenize siz de Mehmed Emin Yurdakul'la aynı fikirdesiniz.

SUZAN - Ne demiş Mehmed Emin Yurdakul?

EPKEM - "Garbin cebini zâhimi affetmedim seni Türküm ve düşmanım sana kalsam da bir kişi."

SUZAN - Doktorun kültürüne gıpta ediyorum.

ANLATAN - Suzan Hanımın dil pelesenk! de budur.

SUZAN - Vallahi gıpta ediyorum. *(Kapı çalınır. Paşa gelir.)*

ANLATAN - Bu gelen emekli paşamızdır. İki numarada oturur. Otoritesinden ve organizasyon yeteneklerinden ötürü apartman yöneticiliği oybirliği ile uhdesine verilmiştir. Paşa askeri hayatında olduğu gibi özel yaşamında da her şeyin çözümünü üç heceli bir formüle indirgemiştir.

PAŞA - Di-sip-lin.

BEYHAN - Nerde kaldınız paşam? Pastamı kesmek için sizi bekliyorum.

PAŞA - *(Ciddi)* Tam dokuzda dememiş miydiniz? *(Duvar saati dokuzu vurur.)*

ÖMER - *(Saatine bakar.)* Hayret. Paşam, bir çalar saat kadar dakiksiniz.

HİDAYET - Nerde eski çalar saatler?

EPKEM - Ziya Paşa'nın çalar saat için güzel bir teşbihi vardır: *"Sanma ki saat çalar. Bil başına tokmak vurur."*

PAŞA - Çok doğru. Siz zamana hükmedemezse-niz, zaman sizi hükmüne alır.

SUZAN - Paşam disiplininize gıpta ediyorum.

EROL - "Time is money" diyor buna Anglo-Saksonlar.

CEMİL - Ben o kanaatte değilim. Para yeniden kazanılır ama zaman geri kazanılamaz.

EROL - *(Aygen'e)* What did he say?

AYGEN - You can buy money, but not that time.

EROL - *(Ciddi ciddi düşünür.)* It's true.

PAŞA - Fuel Oilcilerle uğraştık.

CEMİL - Demek Fuel Oil kamyonu gece geliyor. Bu heriflerde zamanlama yok.

PAŞA - Bilakis. Çok iyi zamanlanıyor. Gece hileye müsaittir.

SUZAN - Paşamız kül yutar mı?

PAŞA - Tabii. Pijamalı da olsam tepelerinde-yim. Hayatta prensibim: Kardeşine bile gü-venmeyeceksin... *(Kapı çalınır. Gelenler Sevim ve Pop İsmet'tir.)*

ANLATAN - Bunları tanıdınız biraz önce. 7 nu-maradakiler. Sevim ve eniştesi Pop İsmet.

P. İSMET - Geciktik galiba.

PAŞA - *(Saatine -kronometrelidir- bakar.)* Değil mi ki zamana hükmetmeliyiz. Yoksa o bizi hükmüne alır.

JALE - Olur artık o kadar.

EPKEM - Ne demiş Nefi "Geldimse n'ola. Ben şura bezmine ahu. Âdet budur en sonra gelir bezme ekâbir."

SEVİM - Tek kelimesini anlamadım. İnşallah küfür etmediniz doktor?

JALE - Ho ho ho ay çok hoş.

HİDAYET - Ne o, bir espri mi yaptılar? Ben kaçırdım yine.

ANLATAN - Anladınız artık işin tekniğini. Or-

kestranın tek tek her üyesini ve hangi sazları çaldığını tanıttık. Şimdi konser başlayabilir.

(Dans başlar.)

SEVİM - Yarın gidiyorum da. Hem kapıdan Allahaısmarladık diyeyim, hem yaş gününü kutlayayım dedim. Yoo, presertation'a filan kalkma kuzum. Hiç kimseye gözükmeden I'anğlaise hemen sıvışacağım. *(Küpeleri uzatır.)* Sana layık değil ama...

BEYHAN - Çok teşekkür ederim şekerim. *(Açar bakar, çıkarır, takar, aynaya bakar.)* Ay, ne kadar cici şey, çok mersi. Çok çok mersi. *(Sevim 'i kucaklar öper.)*

SUZAN - A... Hiç öyle kapıdan kutlamak olur mu?

SEVİM - Babam evde bekliyor teyzeciğim. Ablamdan valizi aldım hazırlanacağım.

JALE - İşittin mi, Hüsam'ın kızı yine sefere çıkıyor.

EPKEM - İşittim. Napoli'ye gidiyormuş.

SUZAN - Her yıl dört öğün yolluyor kızı. Ne getirir, ne götürür bilen yok.

MÜNTEKİM - Kim demiş onu, ne götürdüğünü bilen yok ama ne getirdiğini bilen var. Her yıl altı vizon.

VI (b)

SEVİM - *(Epkem 'le karşılaşır. Mülteüt selam verir.)* EPKEM - Ablanız nasıl hanım kızım?

SEVİM - Verdiğiniz ilaca devam ediyor. EPKEM - Pedere hörmetler. SEVİM - Başüstüne efendim.

MÜNTEKİM - Güya kız geçiniyor şu Sevim. Bal gibi sosyete orospusu. Eğer o da Dr. Epkem'in hastası değilse kalıbımı basarım.

ÖMER - Sana ne? Sen herkesin bekâretinin kâhyası mısın?

CEMİL - Haydi baayanlar, baylar. Lütfen masa başına... *(Davetliler pastanın çevresine toplanırlar. Beyhan mumları söndürür. Alkışlar... Happy birthday to you.)*

MÜNTEKİM - Şu soytarılığa bak. Bir org eksik törende.

P. İSMET - Yaş günü, hüseyni makamında saz semaisi ile kutlanmaz ya!

JALE - Ho ho ho. Ay çok güzel.

HİDAYET - Ne oldu? Yine kaçırdım galiba.

EPKEM - Toplanıp ehli hava her biri bir saz çalar.

Çelebi böyle olur bizde konser dediğin.

VI (c)

SEVİM - Demek yirmi yıldır Amerika'dasınız? SUZAN - Vallahi size gıpta ediyorum. P.

İSMET - Bu kadar yıllardan sonra Türkiye'yi nasıl görüyorsunuz?

EROL - Dışardan bir -nasıl derler- "observer" olarak...

ÖMER - Gözlemci olarak.

EROL - Bu yeni Türkçeyi hiç öğrenemedim. Nasıl dediniz? Gözlemeci mi? ÖMER - Gözlemci. P. İSMET - Eski "müşahit?" EROL - Kim eski mücahit? HİDAYET - Müşahit, müşahede eden...

EROL - Oh, I see.

AYGEN - That's the same thing darling.

ÖMER - Meselâ, for example, birçok sorunlarımız var. Çöp meselemiz var. Trafik sorunumuz var.

EPKEM - Bir dokun bin ah işit şu kâse-i fağfurdan.

CEMİL - Yaratıcı fikirlerle uğraşan bir araştırmacı olarak ne önerirsiniz bize?

EROL - Ömermek ne demek Ömer Bey?

ÖMER - Ömermek yalnız bana ait bir fiildir, söz konusu olan fiil önermek.

HİDAYET - Yani tavsiye etmek.

EROL - Oh I see. Siz üçüncü dünya ülkelerinin birçok sorunları var. Afrika ülkeleri bizim risorç merkezine sık sık bu çöp işini soruyorlar. Biz onlara hep aynı şeyi ömeriyo-ruz, pardon öneriyoruz. Çöplerin kemikli olarak...

CEMİL - Kimyasal demek istiyorsunuz.

EROL - Kimyasal olarak yok edilmesini.

ÖMER - Salık veriyorsunuz.

EROL - Evet öneriyoruz.

P. İSMET - Peki trafik sorununu nasıl çözümlü-yorsunuz?

EROL - Metro, asma caddeler ve helikopter dolmuşları ile.

SUZAN - Size gıpta ediyorum.

BEYHAN - Enerji kısıtlamasını nasıl çözdünüz?

EROL - Kısıtlamıyoruz.

BEYHAN - Siz değil tabii buna mecbur olan ülkelere ne...

ÖMER - Tavsiye ediyorsunuz?

EROL - Güneş enerjisini muhafaza edip onu matris enerji hâline getiren bir projede geliştirdik.

SEVİM - Peki su kesintisine karşı?

EROL - Tuzlu suyu tuzsuz su hâline getiren bir projede geliştirdik.

CEMİL - Bunları biz de duyuyoruz ama biraz tuzlu imiş.

EROL - Hayır hiç tuz kalmıyor.

JALE - Ho ho ho. Çok hoşsunuz.

ÖMER - Şaka olarak yapmadı ki.

JALE - Ho ho ho. Siz de çok hoşsunuz.

HİDAYET - Ben yine kaçırdım galiba.

CEMİL - *(Erol'a)* Yanlış anladınız, astarı yüzünden pahalıya mal oluyormuş demek istedim.

EROL - Evet biraz pahalı oluyor. Ama no mo-ney no progess.

ÖMER - Parayı nereden bulacağız? Bunun için şu sizin -Neydi şirketin adı?-

AYGEN - Ey Bi Kiyu Vay.

ÖMER - Evet Ey Bi Kiyu Vay'ın risorç merkezi ne salık veriyor?

EROL - Bunun için tam on iki yeni sistem com-puter çalıştırdık.

AYGEN - Elektronik beyin.

P. İSMET - Ne cevap verdi elektronik beyinler?

EROL - Dış kredi ömerdiler.

BEYHAN - Bak sen şu işe. Ne zekâ, ne zekâ! O usulü bizim devlet adamları sizin elektronik beyinlerinizden çok önce bulmuşlardı.

VI (d)

JALE - Oradaki göreviniz ne? EROL - Asistent Manager.

AYGEN - Erol Ey Bi Kiyu Vay'ın Mr. Billin-ger'den sonra iki numaralı adamı.

EROL - İlk on yıl creative ideas ve rizorç seksiyonunu idare ettim.

SUZAN - Size gıpta ediyorum. Vallahi srzinle iftihar ediyoruz.

P. İSMET - Kimbilir ne yüksek maaş alıyorsu-nuzdur.

AYGEN - Pek fena değil. VVashington'da bir apartman katımız, şehir dışında bir Vee-kend evimiz, Florida'da bir villamız; biri servis ikisi spor arabamız, kotramız, Cris Craftımız var. Avrupa ve Asya'ya inceleme gezisine gönderdikleri zaman da lüks otellerde kalıyoruz. Yüksek de harcırah veriyorlar.

SUZAN - Bilseniz size ne gıpta ediyorum.

HİDAYET - Allah versin. Allah ziyade etsin. *(Tahtaya vurur.)*

MÜNTEKİM - Tahtaya vurmak da bir Hıristiyan âdetidir.

P. İSMET - Ben beyin göçünü kınamıyorum. Beyin göçünü önleyemezsiniz ya.

EROL - *(Aygen'e)* What did he say?

AYGEN - Thatmeam Brain *(Trüst)* (?)

EROL - *(Güler.)* Oh I see...

CEMİL - Türkiye'yi hiç göreceğiniz gelmiyor mu?

EPKEM - Nesine gelsin birader. Çöplüklerimizi, lağımlı sahillerimizi mi?

HİDAYET - Nerde eski çöplükler, nerde eski lağımlar.

EPKEM - "Canan gide zindan dağıla

Böyle gecenin hav umulur mu seherinde?"

EROL - What did he say?

AYGEN - Turkish poetry darling... *(Devamla*

öbürkülere) Yurdu özlemek istesek de vakit

yok.

EROL - No time for Home-Sickness. *(Güler.)* SUZAN - Hakkınız var. Size gıpta ediyorum.

VI (e)

HİDAYET - *(Müntekim'e)* Demek siz evli değilsiniz?

ÖMER - Bugüne dek en küçük bir kadın macerası olmamıştır.

EPKEM - Sivilcelerinden belli.

lALE-Hohoho...

MÜNTEKİM - Keşiş gibi yaşayışıma hayret ediyorsunuz. Peki ne yapayım bu kirli âlemde?

EPKEM - *(Kulağına)* Bekâr insanları rahatlatacak bazı özel evler var.

MÜNTEKİM - Ya, ordan hastalık alayım değil mi? Ben sizin bildiğiniz erkeklerden değilim.

P. İSMET - Öyleyse evlenin.

MÜNTEKİM - Ya, o zaman da karım bana ihanet etsin değil mi?

EPKEM - *(Ne denir gibi omuzlarını'kaldırır, başını sallar.)*

"Akıl deme Ferhad ile Mecnuna deli, Eylesen halka nazar her biri bir gûna deli."

ÖMER - Bir bakıma da haklı. Evlenmenin bazı rizikoları vardır. İhanet bunlardan yalnız biri.

HİDAYET - Nerde eski iffet duygusu. Nerde eski

ahlâk kaygusu. P. İSMET - Nerde eski ihanetler.

JALE - Ho ho ho. Ay çok şık.

HİDAYET - Ne o, ne dedi? Ben yine kaçırdım.

VI (f)

PAŞA - Güç sorunları çözmenin basit bir yolu vardır.

SEVİM - Nedir o ya?

PAŞA - Güç sorun dediğiniz şey, bir sürü küçük sorunun toplamından oluşur.

SEVİM - Çok doğru.

PAŞA - O küçük sorunlar birer birer çözülünce, güç sorun bir kördüğüm gibi kendiliğinden çözülüverir.

ÖMER - Örneğin trafik sorununu nasıl çözerdi-niz paşam?

PAŞA - Çok basit: Ayın tek günleri tek numaralı arabaları, çift günleri çift numaralı arabaları seferden men ederim. Yollar yarı yarıya boşalır. Yola park edenlerden de 100'er lira toplasam, ertesi gün ortada park etmiş araba kalmaz.

vı (g)

JALE - Nerde dediniz?

EPKEM - Himalayalar'da.

SUZAN - Himalayalar'da mı idi? Kim bulmuş bu kabileyi?

EPKEM - Bir Amerikalı antropoloji uzmanı bulmuş.

JALE - Antropoloji nedir?

CEMİL - Eski kavimler bilgisi. Hani canını müzesi var ya Ankara'da...

BEYHAN - O Etnografya Müzesi.

CEMİL - İkisi de aynı kapıya çıkar.

EPKEM - Bunlar insanı konuşturmazlar ki. İşte bu kabile meğer yüz yıllardır çalışmadan yaşamanın çözümünü bulmuş.

JALE - Ay pek merak ettim. Nasıl bulmuş?

EPKEM - O kabilede delikanlıları geçkin ama varlıklı dullarla everiyorlarmış. Kadın paralı

olduğu için delikanlı yan gelip yatıyor. Üstelik kadının olgun seks tecrübesinden faydalanıyor, gençliği ve kudretiyle de onu tatmin ediyor.

JALE - Mükemmel.

SUZAN - Gıpta ettim onlara.

SEVİM - Peki genç kızlar ne yapıyorlar?

P. İSMET - Onlar da dama çıkarlar artık.

JALE - Ho ho ho.

EPKEM - Hayır, onları da yaşlı ve zengin erkeklerle evlendirip başgöz ediyorlar. Kız genç, erkek de tecrübeli. Yaşlı erkek böylece, körpe kızda yeni bir tahrik kaynağı buluyor, genç kız da olgun erkeğin tecrübesinden...

SEVİM - Ve parasından.

EPKEM - Evet yararlanıyor.

HİDAYET - Eeee?

EPKEM - Eeesi meesi bu işte. Yaşlı adam ikinci bir gençlik mutluluğunu tattıktan sonra bir gün nalları dikiyor. Varı yoğu serveti kadına kalıyor. Ama o zamana kadar o da artık yaşlı bir kadın olduğundan...

BEYHAN - Bu sefer de olgun dula yoksul bir genç buluyorlar.

EPKEM - Çok güzel tahmin ettin. Ve böylece ulama sürüp gidiyor.

JALE - Bravo vallahi.

SUZAN - Gıpta ediyorum.

P. İSMET - Neden o kadar uzağa gidiyorsunuz?

Bu metodu burada uygulayanlar yok mu sanki?

BEYHAN - Aynur'la Burhan Beyi kastediyor.

SEVİM - Allah kimseyi senin ağzına düşürmesin.

.VI (h)

HİDAYET - Açsanıza şu televizyonu, ajansı dinleyelim. *(Beyhan televizyonu açar. Spikerin sesi duyulur.)*

E. SPİKER - İyi akşamlar sevgili seyirciler.

K. SPİKER - İyi akşamlar sevgili seyirciler.

E. SPİKER - Bu akşam Ankara'daki Adana öğretmen yurdunda arama tarama yapmak isteyen polis ekipleriyle öğrencilerden bir grup arasında çıkan silahlı çatışmada 5 öğrenci ağır 7 öğrenci de hafif yaralanmış, polislerden üçü de ağır olarak yaralanmış ve hastaneye sevk edilmiştir.

E. SPİKER - Yaralı polislerden biri ilk ateşi öğrencilerin açtığını söyledi.

MÜNTEKİM - Alacaksın eline makineli tüfeği. Ta ta ta ta tarayacaksın önüne geleni.

EPKEM - "Şecaat arzederken merd kıptı sirkatin söyler."

EROL - *(Yine Amerikan şivesiyle)* Vayolens, bir ara bizim orada Amerika'da da moda oldu idi.

EPKEM - Orda bunu nasıl önlediler?

EROL - Daha çok psikanalizle.

EPKEM - Ne demek yani?

EROL - Bu vayolensi psikiyatırlar bir çeşit resi-misans sayıyorlar. Bilmem buna nasıl di-yorsunuz Türkçede? Doyurulmamış, geriye itilmiş özlemler. Cenervşın arasında önüne geçilmez çatışmalar. İşçi sendikaları genel

sekreteri, hayat standardının gün günden düşmesi ve asayiş sorununun hâlâ çözümlenememesi karşısında memleketin kaçınılmaz bir felakete doğru yürüdüğünü söylemiş ve bu gidişle genel grevin belki de kaçınılmaz bir tedbir olarak düşünülebileceğini ileri sürmüştür.

PAŞA - Bunlar ordu ile işçiyi karşı karşıya getirmek istiyor.

HİDAYET - İşçiler işçiliğini bilmeli, işsizler de işsizliğini, değil mi efendim.

JALE - Öğrenci öğrenciliğini bilmeli.

P. İSMET - Öğrencileri politikadan ve anarşiden koruma yolları denenmeli.

PAŞA - Bu çok basittir. Öğrencilere ya politika, ya ders derim, ikisinden birini seçsinler. Politikayı seçenlere öğrencilik hakkını tanımam.

BEYHAN - Öğrenciler siyasi eylemlere karışmasınlar, uslu uslu ders okusunlar diyorsunuz ama paşam bakınız Atatürk'le İnönü de Harpokulunda öğrenci iken siyasi cemiyetlere girmişler.

SEVİM - Fena mı olmuş yani?

PAŞA - Onlar birer istisnadır.

HİDAYET - İstisnalar kaideyi tevit eder.

CEMİL - Peki banka soygunları nasıl önlenebilir sizce?

PAŞA - Elektronik alarm tertibatı ile... Silahla gireni hemen sinyalle saptayan aletler yerleştiririm banka kapılarına.

VI (ı)

MÜNTEKİM - Ahlâk sükûtu önlenemezse hiçbir felaket önlenemez.

PAŞA - Haklısınız belki.

MÜNTEKİM - Ne belkisi, haklıyım elbette. Şu uzun saçlı erkeklere şu kırpık saçlı kızlara bakın. Üni-seks, mini etek. Nedir bu rezalet?

BEYHAN - Mini etek demode olalı hanidir? Şimdi herkes blucin giyiyor.

MÜNTEKİM - Dar bir blucin hepsinden müstehcen. Bikiniden bile daha teşhirci. Kadına özgürlük verileli din kalmadı haya kalmadı.

PAŞA - Hepsiyle hemfikirim de sizinle, bir hususta ayrılıyoruz delikanlı. Atatürk İnkılaplarına gölge düşürecek saptırmalara karşıyım.

P. İSMET - Mecelleye dönemeyiz ya, insaf.

PAŞA - İrticayı hortlatmak isteyen yobazlar da sol anarşistler kadar tehlikelidir. Ne sağ ne sol. Orta yol.

SUZAN - Size gıpta ediyorum.

VI (i)

JALE - Nedir bu gürültü kuzum?

EPKEM - *(Televizyona bakmıyordur.)* Miting gibi bir şey galiba.

CEMİL - Gece yarısı miting olur mu?

(Kalabalık yine anlaşılmayan üç heceden sonra "istifa "istifa" diye bağırmaktadır.)

HİDAYET - "İstifa" diye bağırıyorlar galiba.

JALE - Genel grev başlamış olmasın?

SUZAN - Aman Allahım.

PAŞA - Sakin olun kimse telaşlanmasın.

JALE - Bir fenalık yapabilirler mi Cemil Bey?

CEMİL - Hayır efendim, ne yapabilirler?

HİDAYET - Ben pek seçemiyorum.

EPKEM - Hicabi Beyi çağıralım. Hicabi Beyin teleskopu var.

PAŞA - Derhal buraya celbedin. *(Ömer koşar.)* Elektrikleri kapayın. Bir dakika bakayım telefon irtibatı kesilmiş mi? Tahmin etmiştim, kesilmiş. Aşağı ve yukarı katlara haber ulaştırın, elektriklerin hepsini kapasınlar.

MÜNTEKİM - Derhal paşam.

SEVİM - Çok korkuyorum.

P. İSMET - Korkma, bana sarıl.

SUZAN - Bankalardaki mevduata da el korlar mı?

P. İSMET - Sanmıyorum.

CEMİL - 27 Mayıs'ta hatta özel kasalara el koymuşlardı.

EPKEM - Çok hacıların çıkmıştı haçı zir-i begal-de.

P. İSMET - Hollandische Bank ve Osmanlı Bankasına dokunmamıştılar.

fALE - Evleri talan ederler mi?

ÖMER - Yok canım.

JALE - 7 Eylül'de apartmanlara bile girmişlerdi. Eşyaları tahrip etmişlerdi.

CEMİL - O, 7 Eylül'dü.

}ALE - Bugün de 12 Eylül.

(Mitingcilerin duyulmayan üç hece şeklinde "kahrolsun" "kahrolsun" diye sesleri gelir.)

BEYHAN - Bir şey kahrolsun diyorlar ama anlayamıyorum. *(Hicabi Bey teleskopun başına getirilmiştir. Ahizeyi pencere önüne korlar. Paşa teleskopun başına geçer fakat göremez. Hicabi Bey teleskopun başına geçer.)*

CEMİL - Ne görüyorsunuz?

HİCABİ - Cem mi gafir hâlinde bir sürü delikanlı taksi durağını geçtiler, bu yana doğru ilerliyorlar.

HİDAYET - Refah ve servet düşmanıdır bunlar.

PAŞA - Ne dedim size, sakin olalım lütfen. *(Hicabi Bey teleskopuyla bakar.)*

HİDAYET - Ellerinde meşaleler var. Pankartlar taşıyorlar.

JALE - Çok korkuyorum.

ÖMER - Hicabi Bey amca. Yine evlere döndürüyorsun teleskobu. Yola bakacaksın yola.

MÜNTEKİM - Pankartlarda ne yazılı?

HİDAYET - Okuyamıyorum. Yaklaşıyorlar buraya doğru.

CEMİL - *(Ellerini dürbün gibi yapmış bakar.)* Şimdi gördüm. Herkes kaçışıyor. Yollarda başka kalabalıklar da toplanmış. Onlara katılıyorlar.

SEVİM - Korkuyorum. Çok korkuyorum.

P. İSMET - Hayat kısadır dediğim zaman inanmamıştın.

JALE - *(Hidayet'e)* Zaten içimde bir önsezi vardı demiştim.

HİDAYET - Geliyorlar.

MÜNTEKİM - Polis inzibat kuvvetleri yok mu ortada?

HİDAYET - Yok.

(Uzaktan gelen yaklaşan mitingcilerin bir tempo üzerinde "Cemil dışarı!" "Cemil dışarı!" diye bağırdıkları duyulur.)

P. İSMET - Cemil Beyi çağırıyorlar.

CEMİL - Bir libriyumu olan var mı?

P. İSMET - Bu karanlıkta ne bulunur ki? *(Yaklaşan mitingcilerin sesi. Duyulmayan üç hece şeklinde "milyonluk" yine duyulmayan üç hece*

şeklinde "milyonluk" diye bağırdıkları duyulur.)

HİDAYET - Milyonluk diye bir şeyler diyorlar. *(Yaklaşan kafilenin sesi iyice duyulur. "Milyonluk eşekler!.." "Milyonluk eşekler!..")*

JALE - Kimden bahsediyorlar?

CEMİL - Bizden bahsediyorlar. *("Korkuyorum Hidayet" "Korma Jale" gibi sesler duyulur.)*

SUZAN - Saime ne var ne oluyor?

SAİME - *(Aşağıdan)* Büyük bir kalabalık hanımcığım.

P. İSMET - Bekçiler nerde, Zülfikâr efendi ner-de?

SAİME - Gürültüyü duyunca o tarafa doğru koştu.

PAŞA - Şu telefona bir daha bakın.

ÖMER - İşliyor paşam.

PAŞA - Emniyet Müdürlüğünü ara hemen.

ÖMER - Meşgul paşam.

JALE - Tabii meşgul, belki orasını da işgal etmişlerdir.

SAİME - Zülfikâr efendi koşarak geliyor.

PAŞA - Herkes içeri girsin. Zülfikâr!

ZÜLFİKÂR - Buyur Paşam. *(Nefes nefesedir.)*

PAŞA - Durum hakkında tekmil ver.

ZÜLFİKÂR - Siz sağ olun paşam, Allah devlete millete zeval vermesin ama Fenerbahçe 3-0 mağlup.

P. İSMET - Vay canına maç dağılmış.

MÜNTEKİM - Fenerbahçe'nin kimle maçı vardı?

ZÜLFİKÂR - Beşiktaş'la.

ÖMER - Bizim toto yine yattı. Kim atmış golleri?

ZÜLFİKÂR - Niko, Raşit, Hayri.

P. İSMET - Cemil bir şey yapamamış mı? *("Cemil çık dışarı" sesleri)*

ZÜLFİKÂR - Halk Fenerbahçe takımını şişe yağmuruna tutmuş. Şimdi kulübe gidiyorlar. Orasını yakıp yıkacaklarmış. *(Başkan istifa! Başkan istifa!)*

CEMİL - *(Derin bir nefes alıp koltuğa çöker.)* Bana bir konyak lütfen.

SUZAN - Müthiş başım dönüyor.

JALE - *(Yerinden kalkar, kapıya gider.)* Sinirlenince benim de bağırsaklarıma vurur. *(Hidayet'e)* Uyu sen daha.

HİDAYET - Yine ne oldu karıcığım?

JALE - Yarından tezi yok Osmanlı yahut Hollanda bankasında bir kasa al. Mücevherleri oraya taşıyalım.

HİDAYET - Olur karıcığım.

MÜNTEKİM - Alacaksın eline makineliyi ta ta ta tarayacaksın.

ÖMER - Ne o, spor gösterilerini de mi yasaklamaya kalktın?

PAŞA - Sakin olalım beyler.

P. İSMET - Elektrikleri yakabiliriz değil mi artık?

PAŞA - Geçip gitsinler iyice. Sonra.

SUZAN - Bizden atlasın da nerde patlarsa patlasın.

PAŞA - Zülfikâr'ın istihbaratına göre kulübü tahrip edeceklermiş. Emniyeti haberdar etmemiz gerek.

ÖMER - Emredersiniz paşam.

SEVİM - Ne fena şeyler düşünmüştük.

HİDAYET - Neyse cümleye geçmiş olsun. Oh! Rahatladık.

SUZAN - Size gıpta ediyorum. Ben daha rahat-layamadım.

CEMİL - Başlama yine hanım. *(Uzaklaşan sesler.)*

BEYHAN - Uzaklaşıyorlar.

SUZAN - Tekrar geri dönmeyecekleri ne malum?

EPKEM - "Dünyada sevilmiş ve seven bekler. Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler."

VII

MELAHAT - Bak ay bizi aydınlattı. Hadi artık kalkalım.

NURİ - Barakanın arkasına gidelim. Orası gölge.

MELAHAT - Yok kalkalım, geç oldu zati. On bir vapurunu kaçırmayalım.

NURİ - Kaçırsak ne olur? Burada sabahlardık. Bak mehtap ne güzel.

MELAHAT - A hiç olur mu?

NURİ - Korkuyor musun yoksa? İnan olsun sabaha kadar kardeş gibi otururdum seninle, hiç dokunmadan. Ayak ucunda. Uslu bir köpeğin gibi.

MELAHAT - A o nasıl söz estafurullah.

NURİ - Daha istemezsen beş metre ötede dururdum, ceketimi üstüne örter, seni uyutur, bekçilik ederdim.

MELAHAT - Biliyorum. İtimatsızlıktan değil. Vallahi. Ama ablam fena şeyler düşünsün istemem. On ikide evde olacaksın demişti.

NURİ - Korkma. Bak daha on bire- çeyrek var. Bol bol yetiştiririm.

MELAHAT - Türkân'ın ablası var ya Sabahat. Hani kocasından ayrıldı geçende. O şimdi gezici köy hocası olmuş, yatak odası takımını satıyor.

NURİ - Kaça?

MELAHAT - Dört bine bırakırım Melahat'in ha-tırısı için demiş.

NURİ - O hayretmez, değil mi ki ona yaramamış.

MELAHAT - Neden hayretmesin, gönül isteğiyle veriyor. Bundan ucuzunu bulamayız.

NURİ - Sen bilirsin. Benim bu işlere aklım ermez.

MELAHAT - Çok masrafımız olacak ilk aylar. Biraz sıkıntı çekeceğiz. Ben de rejiyi bırak-mam, ne dersin?

NURİ - Saçmalama. Ne dedim sana, ben taş taşır yine seni çalıştırmam. Sen evimin hanımı olacaksın anlaşıldı mı? *(Efekt: Aşk Müziği)*

MELAHAT - *(Memnun)* Böyle söyleyeceğini biliyordum zati. *(Nuri'nin kollarını tutar. Bu kuvvetli kollarla övünüyor gibidir.)* Nohut oda bakla sofa, bizim bir evimiz olacak.

NURİ - Olacak. Küçük müçük, fakir makir.

MELAHAT - Neden fakir oluyormuş? İş parada değil, zevkte. Ne zenginler var ki evlerine bed bereket girmez. Bak ben azla neler yaparım göreceksin.

NURİ - Biliyorum.

MELAHAT - Türkân'ın ablasından yatak odası takımını alırız. İki üç parça da koltuk filan. Bir de taksitle televizyon, olmaz mı?

NURİ - Malü memnuniyetle. Daha ne emredersen.

MELAHAT - Sen sabahları fabrikaya gidince ben de konu komşuya dikiş dikerim. Ucuza. Borçları öderiz.

NURİ - Kız seni çalıştırmam demedim mi?

MELAHAT - Bak unuttum.

NURİ - Sen Ankara kedisi gibi sedirde büzülüp beni bekleyecen akşamlan.

MELAHAT - Başüstüne Nuri Usta. *(Nuri güler.)*

NURİ - Akşamları alıp seni Marmara sinemasına götürürüm. Yahut da konsere gideriz.

MELAHAT - Pazarları yemek yapar, Beykoz'a, Bentler'e, Göksu'ya, yoğurt yemeye Kanlıca'ya gideriz. Benim Kanlıca'da teyzem de var.

NURİ - Olur gideriz. Artık kimseye eyvallahımız olmayacak.

MELAHAT - Olmayacak.

NURİ - Kimsenin ağız kokusunu dinlemeyeceğiz.

MELAHAT - Dinlemeyeceğiz. *(Denizden hafif bir rüzgâr eser, yaprakları uçurur.)* Rüzgâr çıkıyor.

NURİ - Üşüdün mü?

MELAHAT - Yo üşümedim.

NURİ - Bak ellerin büz gibi. Bakayım burnun da üşümüş. *(Melahat onun ellerini tutar.)*

MELAHAT - Senin ellerin ne iyi, hep sıcak.

NURİ - *(Onun ellerini ovarak)* Ömrüm boyunca ısıtacağım bu ellerle seni.

MELAHAT - *(Birden Nuri'ye döner, bakar.)* Canım, canım benim. *(Delikanlının boynuna sarılır. Bu sırada ışıklanan Zülfikâr geriden usul usul gelmiş, onların tam arkasında durmuştur. Elini birden bire Nuri'nin sırtına indi-*

rir. Nuri bunu önce Melahat'in eli sanır ama burda vuruş hoyratça olduğundan biraz da şaşalamıştır. Başını kaldırır, bekçiyi görür.)

ZÜLFİKÂR - Gelin benle merkeze.

NURİ - Ne olmuş yani? Bir şey mi istiyorsun? Rahatsız mı ettik seni yoksa?

ZÜLFİKÂR - Fazla laf istemem. Yürüyün merkeze.

NURİ - Çek elini bir kere sırtımdan sonra konuşalım.

ZÜLFİKÂR - Çekmezsem ne olurmuş?

NURİ - Ne olacağını gösteririm şimdi. *(Ok gibi ayağa kalkar. Melahat onun ellerine*

yapışmıştır.)

MELAHAT - Ayağını öpeyim bişey yapma. Dinle beni, ne olursun.

(Bekçi ürkmüştür. İki adım geri çekilir. Melahat titremektedir. Nuri onun omuzlarından tutar.)

NURİ - Korkma heyecanlanacak bişey yok. *(Sonra eli tabancasının kabzasında bekleyen Zülfikâr'a)* Nedir alıp veremediğin, yürü git işine. Belanı mı arıyorsun gece vakti?

ZÜLFİKÂR — Daha ne olacak umumi yerde öpüşüyordunuz.

NURİ - Burası umumi yer mi?

ZÜLFİKÂR - Umumi yer tabi. Ha bak burası çocuk bahçesi. *(Eliyle uzakta bir yeri göstermektedir.)*

NURİ - Çocuk bahçesi mi? Çocuk bahçesi olsa da şimdi kimse yok ya... Hem gösterdiğin bahçe ta uzakta.

ZÜLFİKÂR - Olsun. Belediye nizamatı. Ayrıca polis vazife ve salahıyat kanunu... Umumi yerlerde uygunsuz vaziyette dolaşmak sui misal olacağından...

NURİ - Saçmalama.

ZÜLFİKÂR - Yürü sen hele merkeze de orda anlat.

NURİ - Gidelim. Sen zararlı çıkarsın. Ben senin ne istediğini biliyorum ama yanlış kapı çaldın.

MELAHAT - Yapma. Kuzum yapma bi hadise çıkmasın.

ZÜLFİKÂR - *(Nuri'nin kendisini itelemesi üzerine)* Sen beni ilemezsin efendi.

NURİ - Sen beni itiyorsun asıl.

ZÜLFİKÂR - Ben vazifemi yapıyorum.

NURİ - Sen vazifeni yapmıyorsun.

ZÜLFİKÂR - Vazifemi sen mi bana öğretecen?

NURİ - Öğretecem.

ZÜLFİKÂR - Örgetemezsin.

NURİ - Öğretirim.

ZÜLFİKÂR - Madem gizlin saklın yok, niye sindiniz alemin bahçesine? Orta yirde otursanız.

NURİ - Orası senden sorulmaz.

ZÜLFİKÂR - Sorulur. Ben bu mahallanın bekçi-siyim. Bu mahallanın emniyeti ahlâkı bana tavdi edilmiş. *(Saime'nin penceresinde ışık yanar. Bodrum penceresinden seslenir.)*

SAİME - Ne olmuş Zülfikâr efendi. *(Zülfikâr cevap vermez. Yukarı katta Çalışkurlar aydınlanır. Köpek uzun uzun havlar.) (Yoldan geçen iki kişi Zülükâr'a "aferin aslan" der/gibi bakar. Nuri ile Melahat'i büyük bir küçümsemeyle süzer, gülüp geçerler. Zülfikâr onlardan büyük cesaret almıştır. Sesini yükselterek konuşur.)*

ZÜLFİKÂR - Şapıcaksanız plaj var, sinama locası var. Efendime söyleyeyim. Randevu evi var. Elalemin ortasında olmaz böyle rezalet. Belediye Nızamatı var. İçişleri Bakanının emri var. Ar edep var. NURİ - Ağzını topla, yoksa ağzını yırtarım. Bu kız anandan namusludur ayı oğlu ayı. ZÜLFİKÂR .- *(Geçenlerden birine ve o sırada peydan olan bekçi Recep'e)* Duydunuz ya vazife anında mamura küfür etti. Anama sövdü. *(Şahit gösterilen adam kaçar. Recep başını sallar.)* RECEP - Duydum. Şahidim. *(Kendine de iş çıktığı için memnundur. Yukarı kat aydınlanır.)* SUZAN - Saime, Saime nedir kuzum? Kerestelere mi gelmişler?

SAİME - *(Penceresinden)* Hayır hanımcığım. Bekçi bohçada uygunsuz veziyette bir çift yakaladı da. *(Yaş günü partisi misafirleri de balkona fırlamışlardır.)*

JALE - *(Başını uzatarak nazik bir biçimde)* Neymiş kuzum ne olmuş hanım efendiciğim?

SUZAN - Uygunsuz vaziyette bir çift yakalamış galiba bekçi. *(Cemil'in balkonu aydınlanır. Cemil pijamayla görülür.)* CEMİL - Bizim bekçi mi? Zülfikâr mı? *(Yaş günü partisi balkonunda Doktor Epkem.)* EPKEM - Zannederim. SUZAN - Evet Zülfikâr, Zülfikâr.

CEMİL - Belalı bir şey galiba, yardıma gitsek

mi doktor?

ZÜLFİKÂR - *(Işıklanan pencerelere bir göz atar. Büsbütün coşar. Nuri'ye çıkışır.)* Hem bura inşeet yeri. Bakalım neyin nesisin? Hırlı mısın? Hırsız mısın? Bu kadar inşeet malzemesi var ortada. Garajın kapısı iğreti. İçinde üç milyonluk araba var efendi. Mercedes'ten Bemeve'ye kadar. Geçen gün radyolarını söktüler. NURİ - Ağzını topla.

ZÜLFİKÂR - *(Birden hatırlamıştır, gözleri parlar.)* Dur bakalım. Dur bakalım. Belki de anarşiksin. Boş bi duvar buldun ya, yazı yazmaya geldin ellehem. Belki de bomba koyacaksın apartımanın altına.

RECEP - Sen enseleyince sevişiyo numarasına yattılar. Geçen gün de öyle olmadı mı? Todori'nin yanında yakalanan anarşikler de esrar çekiyo numarasına yatmışlardı. Ellerinde bombayla yakalandılar.

NURİ - İleri gidiyorsunuz ama.

(Bekçiye yumruk atacak olur. Melahat atılır elini tutar. Öbür bekçi de sımsıkı kollarına yapışır. Nuri silkinir onlardan kurtulur. Bekçi silahını çıkarmıştır.)

MELAHAT - Ölümü öp teslim olmazsan.

NURİ - *(Solumaktadır.)* Dua et ki bu kadın var yanımda.

RECEP - Gel götürelim şunları beraber.

ZÜLFİKÂR - *(Tabancası elinde)* Yürüyün bakalım.

NURİ - Ben de sana göstermezsem erkek demesinler bana. *(Melahat külçe hâline gelmiştir. Nuri onun kolundan tutarak yürütür.)*

ZÜLFİKÂR - Bir de hent hent ötüyen. Ne yapar-mışsın bakalım? Hem suçlu hem güçlü. *(Yukarı katlara duyurmak ister gibi oraya bakarak)* Elinden geleni ardına goma.

RECEP - *(Zülükâr'ı yatıştırır.)* Bırak artık uzun etme. *(Rüzgâr çoğalmıştır. Taraçalarm birindeki çamaşırlar hızlı hızlı sallanır.)*

ÖZCAN - *(Yukardan seslenerek)* Bırak yahu ikisi

de genç. Bu gece mehtap, olur böyle şeyler. Yiğitlik sende kalsın.

ZÜLFİKÂR - Olmaz beyim. Olmaz, bunca ehli ırzın içinde olmaz bu kepazelik. Sui misal oluyorlar gözü açılmamış gençlere. Burası Müslüman mahallası. Burası kibar semt. İstanbul'un kaymak muhiti. Muhterem beyefendiler.

(Bu *sırada dürbünlü Hicabı Beyin de uyku sersemi kalkıp yeniden teleskopunu yerleştirip aşağıya baktığı görülür.)* Memleketin madan iftaharı bunca insanlar ortasında olmaz bu rezalet. Ben burda yaptırmam. Onların ırzından da ben mes'ulüm.

ÖZCAN - Hastir lan bok. Canın isterse.

ÖZER - *(Nuri'ye seslenir.)* Aldırma kardeşim. Bunun cezası elli liradır. *(Gençler içeri girerler. Melahat bitkindir. Sendeleyerek yürür.)*

NURİ - Nen var?

MELAHAT - Midem bulanıyor. Ağlamak istiyorum.

NURİ - Ağlamak bir şeyi çözümlemez ki. Başka bişey gerek.

ARA OYUN

(Oyun bitmiştir. Tek tuk alkışlar ölür, çok alkış olursa oyuncular selama çıkmaz, azalınca şaşkın şaşkın çıkarlar. Oyunun bittiğini anlamayanlara nasıl anlatsak gibilerden bir sıkıntı içindedirler. Müsa-meredeki öğrenciler gibi beceriksiz birbirlerine bakarak selam verirler. Perde iner.) LEVENT - Ne o? Oyun bitti mi? YER GÖSTEREN - Bitti efendim. ERHAN - Sahiden bitti mi? YER GÖSTEREN - Her gece şaşıranlar oluyor,

ama bir perdelik işte. LEVENT - Matrak mı geçiyorsun arkadaş? Bir

perdelik oyun olur mu?

ANLATAN - *(Gürültüler üzerine merak edip perde aralığından ön sahneye çıkmıştır.)* Oyunumuz burda bitiyor efendim. ERHAN - Peki sebep?

ANLATAN - Size bir perde boyu bir hayat kesimi sunduk. Bitti. LEVENT - Sundunuz da ne oldu? Bunun arkası

yok mu?

ANLATAN - Yazar anlatmak istediğini bir perdede anlattığını savunuyor. LEVENT - O yazarın kendi kuruntusu.

ERHAN - Bütün perde ne olacak diye seyrettik, sonra da pattadan bitti. Böyle oyun mu olur?

ANLATAN - Buna Anglo Saksonlar, "Stream of life" hayat kesiti türü piyes diyorlar. Dört duvardan birini kaldırıp bizi bir yaşam kesitine tanık ediyor yazar. Tam bir hayat kesiti.

LEVENT - Başlarım şimdi hayat kesitinden.

(Bu ara halk gitti sanılıp perde açılmıştır. Halkın gitmediği görülünce yine kapanır. Anlatan yine açtırır. Aktörler öte berilerini almaktadırlar. Yan kulakla konuşulanları dinlerler.)

ERHAN - Biz buraya doğru dürüst bir oyun görmek için gelmiştik. Başı, sonu, ortası, gerilimi olan bir oyun.

KÂMİLE - Ve de mesajı, sosyal mesajı olan bir oyun.

ARZU - Ben gülmeye gelmiştim güya, hayat o kadar güçleşti ki gülmeye ihtiyacımız var. Önümüze hiç de iç açıcı olmayan bir oyun çıkardınız.

ANLATAN - Bir dakika efendim. Biz.....

olarak şimdiye kadar seyircilerimizle ancak anketler yoluyla diyalog kurabilmiştik. İsterseniz şimdi bunu burada direkt söyleşiye dönüştürelim. Buyrun sahneye eleştirilerinizi burada yapın.

ERHAN - Bir kere her oyun üç perde olur.

ANLATAN - O eskidenmiş beyefendi.

ERHAN - Darülbedayi zamanında her piyes üç perde idi. Bazen dört perdelik olanlar bile vardı.

ANLATAN - Efendim, anlatamadım galiba.

Biz, ... olarak, bu yıl tek perdelik oyunlar oynamayı planladık, bunlardan birini de bu akşam sizlere burada sunmuş bulunuyoruz.

KÂMİLE - Hiç sunmasaydınız keşke. Hadi tek perdelik oynamanızı anladık diyelim. Çe-hofun Gogol'ün ne güzel tek perdelik oyunları vardır. Bari onlardan birini koysaydınız sahneye.

ANLATAN - Seyirci bizim velinimetimizdir. Burda onun dediği olur. Eleştirilerinizin doğru yanlarından yararlanacağımıza emin olabilirsiniz.

KÂMİLE - Ayıp ayıp, politikacı klişeleri size yakışmıyor. Siz bugüne bugün sanatçısınız.

ANLATAN - Teveccühünüz.

ERHAN - Hem efendim oyun da bizi memnun etmedi aslını sorarsanız. Bu hissiyatımıza hitap eden duygulu sahneler hemen hemen yok. Yazar hoyrat bir şekilde hayatı bize hakikatleri anlatmaya kalkacak yerde...

ANLATAN - Bu bir güldürü idi beyefendi. Acı bir güldürü.

KÂMİLE - Allah için söyleyin içinizde buna gülen oldu mu?

ERHAN - Diyeceğim, tiyatroda duygu esastır. Raşit Rıza "Taş Parçası"nda üvey babasının kaçtığı bacadan başına taş düştüğü zaman şöyle bir acı acı bakar sonra yaralandın mı hitabına "Hayır" diye cevap verirdi. "Sadece bir taş parçası." Bütün salon put kesilmiş hüngür hüngür ağlardı.

CEYLAN - Benim de bir itirazım var.

ANLATAN - Tabii efendim buyurun. Arkadaş-

lor gelsenize... İlginç eleştiriler yapıyor birkaç seyircimiz.

CEYLAN - Paşa rolü için. Zart zurt disiplin mi olur? Bizim apartmanın yöneticisi de emekli bir paşadır. Son derece yumuşak, şahane hoşsohbet bir adamdır. Ben ona tonton paşa adını koydum. Böyle yumuşak bir paşa zannımca daha münasip olmaz mı idi?

PAŞA - Ben de tercih ederimi

ARZU - Bir şey söyleyebilir miyim?

ANLATAN - Hay hay.

ARZU - Oyunu dikkatle izledim. Freud dil ve kalem sürçmelerinin bilinç altını ele verdiğini kaydeder, yazarın bu oyunda boş bu-- lunup ele verdiği ipuçlarına dayanarak varlıklı sınıflara karşı bir öç duygusunu gizleyemediğini sezdim. Ayışığı sonatı pardon Ayışığında Şamata yazarı belli bir apartmanın her katını bir sürü dejenere yozlaşmış insanlarla dolu göstermekle, neyi amaçlıyor o da açık. Bu düzen yozlaşmış bir düzen, herkes bencil, kendi avantasında, yalnız .frezeci Nuri ile Melahat namuslu demeye getiriyor. Yukarda olanca rezalet sergilenirken aşağıda öpüşen iki nişanlıya çullanıyor bekçi. Nedir? Mevcut düzenin koruyucusu. O da kapıcı kadınla zina peşinde. Al onu ver ona. Bir işçiler temiz, anlıyorsunuz değil mi maksadını?

ANLATAN - Fakat efendim.

CEYLAN - Fakatı makatı yok, nizamın koruyucusu, malımızın mülkümüzün muhafızı Türk bekçisini bu kadar kaba, bu kadar benimi göstermekteki sorumsuzluğu da bir kalem işaret etmeliyim. Gerek bekçi gerek Saime pekâla daha edepli, daha terbiyeli insanlar olarak gösterilebilirdi.

ANLATAN-Yani siz...

ARZU - Yazarın arada bir devrik cümle yapısı da gözümden kaçmadı. Devrik cümle nedir? Devrik cümle düzeni ters yüz etme hevesinin boş bulunup ele verilmiş bir belgesi sayılabilir. Hem sonra müzikler. Neden batı müziği? Bizim öz müziğimiz yok mu?

CEYLAN - Hanımefendi çok haklılar, herkes mi kötü yani toplumumuzda? Sevim eniştesi ile flört ediyor. Gençler terbiyesizliğin doruğunda. Hicabi Bey röntgenci. Cemil rüşvet veriyor, vergi kaçırıyor. Kötüler yok demiyorum, ama halka iyi örnek vermeli ki, iyi olsun. Bilmem yanılıyor muyum?

MÜNTEKİM - Yani siz beni teyit ediyorsunuz.

CEYLAN - Oyunun en sevdiğim kişisi sizin ro-lünüzdü.

MÜNTEKİM - *(Yılışık)* Teşekkür ederim. *(Gravatı-nı düzeltir.)*

LEVENT - Ben de en çok ona tutuldum, hem genç hem tutucu. Akla pek yakın gelmiyor, Müntekim adı faul bir kere. Bari Müştak dese idi yazar yine neysene. Ben olsam bu tipi tam tersi çizerdim.

ANLATAN - Yani nasıl?

LEVENT - İnadına ilerici, özgür aşktan yana. Cinsel özgürlükten yana. Çevreden de ilerj bir genç.

MÜNTEKİM - Düşünülebilir.

CEYLAN - Bir dakika, Epkem Cangötür üzerine de iki laf etmek isterdim. Böyle bir tip, tüm kadın doktorlarına hiç layık olmadıkları bir şaibe, bir leke sürer gibi olmaktadır. Parasını kürtajdan yapacak Türk doktoru toplumumuzda yoktur, böylelerinin yeri hapishanedir. Kürtaj bazen tıbbın emrettiği sıhhi bir müdahale olabilir. Ama onun yanında her çocuk doktoru tam tersine Türkiye'yi demokratik bir kalkınmaya götüren doğurganlığın birer havarisidirler.

ANLATAN - Aynen not ettim efendim.

KÂMİLE - Dr. Epkem Cangötüren'in divan şiiri okumasına karşıyım. Osmanlıca bir sürü laf. Hiçbirini anlamıyoruz. Sonra o Erol-Aygen çifti... Ulusal bütün özelliklerini kaybetmişler. Amerikanizm'in bir türü olan beyin göçü damgası alınlarında. Bir parça refah uğruna posa hâline gelmiş iki yoz insan. Ne kadar özentiler. Bunların yerine yazar gerçek anlamda aydın bir çift çizebilirdi.

ARZU - Afedersiniz ama Sevim tipi de bana çok yüzsüz geldi. Türk genç kızları aşırı iffet ve namus duygusu ile dolu saf temiz yaratıklardır. Ananevi milliyemiz ve dini-yemizin onlara verdiği haya edep ve mahviyet içinde cemiyet içindeki nezih ve müşfik rollerini seve seve benimsemişlerdir. Sevim rolünün böyle gösterilmesi yararlı olurdu.

SEVİM - Aynen not aldım.

ERHAN - Sonra Hicabi Bey, sabi sübyan düşmanı gösterilen o zavallı ihtiyar, onu yazar niye ille öyle göstermiş, olgun yaşlarında kendilerini zühtü tekvaya yahut ilmü irfana veren ihtiyarlar az mı cemiyetimizde?

HİCABİ - Ben de hicab duyuyorum bu rolü oynarken. İki aydır bu rolü oynayalı beri konu komşu beni kötü gözle görür oldular, ben eve gelince çocukları sokaktan eve kapatıyorlar. Komşular perdelerini çekiyorlar.

ERHAN - Belki bir daha seferki oyunda bütün bu uyarıları kaale alıp oyuna benzer bir oyun oynarsınız.

ANLATAN - Çok teşekkür ederiz. Fakat o kadar beklemeye gerek yok. Şöyle yapabiliriz. Sizler buyurun bir on beş dakika dinlenin, bir sigara için. Biz de bu arada arkadaşlarla oyun sizin eleştirileriniz doğrultusunda nasıl oynanır, onu düşünelim. Oyunu bir de sizin istediğiniz gibi oynayalım. Bakın deneme tiyatrosunun bazı yararları da oluyor. Bir perdelik yerine iki perdelik istemediğiniz yerine ise istediğiniz biçimde bir oyun. Bunu başka nerede bulabilirsiniz?

İKİNCİ PERDE

ANLATAN - Ay iri ve yuvarlak Maltepe sırtlarında çıkıverdi.

(Ağustos böceği efekti, yaklaşan bekçilerin adımlarının sesi.)

Bekçilerin kılığı çok itinalı ölçü üstüne gibi, Zülfikâr'da ipek fular da vardır. Recep gözlüklüdür. Saime de şıktır.

ZÜLFİKÂR - Yakın siz de bir puro. (Bir *puro kor ağzına.)*

RECEP - Teşekkür ederim. Ben puroyu bıraktım. Pipo içiyorum. *(Piposunu çıkarır, topuğuna vurup temizler, kesesini çıkarıp tütün alır doldurur, yakar. İkisi de kasıla kasıla yürürler. Züinkâr ceketindeki bir tozu eli ile zarif bir fiske vurup silker. Uzakta bir ağlama sesi.)*

ZÜLFİKÂR - Saime Hanımın yavrusu olacak bu ağlayan. *(Şefkatle)* Evladım bir de şeker ki!

RECEP - Ben izninizle Küçük Moda'da bir tur atıp asayiş berkemal mi bakayım.

ZÜLFİKÂR - Siz bilirsiniz. *(Recep uzaklaşır. Zülfı-kâr önemli önemli iki kere düdük çalar, kapıcı dairesinin merdiveni aydınlanır. Kucağında çocukla Saime görünür.)*

SAİME - Alın götürün şu yaramazı bekçi bey amcası, yine beni üzüm üzüm üzüyor. Uyumuyor. *(Bekçi tatlı tatlı gülümser, çocuğa*

gıdı gıdı yapar gibi işaret eder.) Alacaksınız değil mi, söyleyin Zülfikâr Bey, alacağım deyin lütfen.

ZÜLFİKÂR - Almayacağım Saime Hanını, o .kaka bebek değil ki. Neden alayım? Cici bebek o. *(Yine içi kaynamıştır çocuğa, büyük bir sevgi gösterisi.)*

SAİME - *(Çocuk susar.)* Gidin bekçi bey amcası gidin. Ben paşa oğlumu vermem zaten kimseye. *(Götürür çocuğu yatağına yatırır, sonra gelir pencerenin önüne bir kent paketi çıkarır. Uzun bir ağızlığa geçirir. Zülfikâr hemen gülen bir jestle çakmağına davranır.)* Mersi. *(Bir diplomat karısı pozu ile elini yana açıp dumanı havaya üfler.)*

ANLATAN - Zülfikâr Beyle Saime Hanım memleketli oluyorlardı. Saime Hanımın eşi İlyas Bey, aylık ücretli iznini kullanmak için Yalova kaplıcalarına gittiğinden şimdi her gece onu yoklayıp sormak centilmenlik borcu oluyordu.

SAİME - Nasılsınız dün akşamdan beri? İyisiniz inşallah.

ZÜLFİKÂR - Çok iyiyim, sizi sormalı. Dün izinliydim, şöyle keyfimce istirahat ettim evde. Ne zamandır okuyamadığım kitaplar vardı. Onlardan birini, Sartre'ın, yarısına kadar okuyup da bitiremediğim, "Gizli Oturum"unu bitirdim.

SAİME - Ben de Camus'yü Sartre'a tercih ediyorum.

ZÜLFİKÂR - Simone de Beauvoire'ı nasıl buluyorsunuz?

SAİME - En sevdiğim yazar. Ben kadınlığımın bilincine onun sayesinde vardım. *(Ayışığı sonatı duyulur, ikisi de duygulu duygulu onu dinlerler.)*

ZÜLFİKÂR - Beethoven bunu sevgilisi Bettina için yazmış derler.

SAİME - Onun yerinde olmak isterdim.

ZÜLFİKÂR - Sizi tanışa belki kaderi bile değişebilirdi Beethoven'in.

SAİME - Çok naziksiniz.

ZÜLFİKÂR - Rica ederim. *(Sükût)* Sonbahar da geliyor artık. Bakmayın havaların böyle ılık gittiğine. Bu yıl birden patlayacak kış.

SAİME - Aman ne kadar geç gelse o kadar iyi.

ZÜLFİKÂR - Ben müsaadenizi rica edeceğim.

SAİME - Bir konyak almaz rm idiniz? Altı nu-maradakiler vermişti. Martel.

ZÜLFİKÂR - Teşekkür ederim. Vazife beni bekliyor. Hoşça kalın. Mehtap da ne güzel.

SAİME - Güle güle. *(Zülfikâr uzaklaşır.)*

(Yalnız) Ne dürüst adam, ne temiz yürekli insan, bana şimdiye kadar bir defa, kazara canım boş bulunup da bir tek defa haram gözle baktığını görmedim. Allah razı olsun. Allah ne muradı varsa versin. Dünya ahret kardeşim olsun. Mehtap da ne güzel. *(Aynı diplomat karısı pozu ile dumanını havaya üfler.)*

SUZAN - Celsene dışarı bak mehtap ne güzel.

CEMİL - Şimdi geliyorum cicim. Az bir şey kaldı.

SUZAN - Sana acıyorum. Gelmezsen elektriği söndüreceğim.

CEMİL - Dur yapma rica ederim.

SUZAN - Emin ol kendim için söylemiyorum. Çok yoruldun diye üzülüyorum. Gel biraz dinlen.

CEMİL - Memleketi elektrik ışığına boğmak için durmadan çalışmamız gerek karıcığım.

SUZAN - Yurtseverliğini, vazife aşkını anlıyorum. Ama dinlenmek de gerek.

CEMİL - Bizim için dinlenmek ancak öbür dünyada.

SUZAN - Sana çok acıyorum. Ama, harab ediyorsun kendini.

ANLATAN - İşte burası da Çalışkur Apartma-nı'nın dublex çatı katı. Suzan Çalışkur herkese acıyan, evet acıyan bir kadındır. Bazen milyonerlere bile acır. Acımak onun ikinci tabiatıdır.

SUZAN - Hepinize acıyorum... Acımak insana üstünlük sağlar. Acımasını bilmeyenlere acıyorum.

ANLATAN - Cemil Çalışkur karısının bu dil pe-lesengine alışmıştır. Ama ilk günkü gibi başını lahavle çekercesine sallamaktan kendini alamaz. -Pardon yine şaşırdım-Başını hiç lahavle çeker gibi sallamaz. Anlayışla onaylarcasına sallar. *(Cemil'in öne öne başını sollayışı.)*

ANLATAN - *(Ceylan'a)* Hanımefendi siz Cemil Çalışkur'un rüşvet yemesine, vurgunculu-ğuna itiraz etmiştiniz değil mi efendim?

CEYLAN - Evet. Apartmanın adı üstünde! Çalışkur. Çalışmış ve kurmuş. Neden namuslu ve alnının teri ile kazanan bir müteah-hid göstermiyorsunuz.

ANLATAN - Aynı şekilde teyp makinesini dinleyen gençlere de itiraz etmiştiniz. Arzunuza göre değiştirdik. Buyrun seyredin bakalım. *(Telefon çalar.)*

MUFAHHAM - Yarın şantiyeye hareket ediyorum. Bir emriniz var mı?

CEMİL - Sakın kontrol mühendisine ve karısına kıymetli hediye götürmeye kalkma, yanlış anlam verebilir. Hiçbir şey götürme-sen daha memnun olurum. MUFAHHAM - Olur patron. Üzülmeyin. Ceep

konusundaki emriniz? CEMİL - Hangi Ceep?

MUFAHHAM - Kaymakamın sattığı. On beş bine bırakıyor. CEMİL - Pahalı. MUFAHHAM - Pahalı olur mu beyefendi? Su

içinde otuz bin eder.

CEMİL - Pazarlık et. On bine bırakırsa al. Bırakmazsa dursun, sana ne söylüyorsam onu yap. İsterse kır bin etsin istemem. İlgili memurlarla hiçbir alışveriş münasebetine girmem. Bilirsin- Söz olur sonra. MUFAHHAM - Siz bilirsiniz. CEMİL - Kuruyası huyum, en küçük bir şek ve şüphe düşürmek istemem adıma. Merak de, titizlik de, ne dersen de. *(Ahizeyi kapar. Mufahham şaşırmıştır, başını sallar, anlamaz.)*

SUZAN - Sana çok acıyorum Cemil.' Sen bir gün iflas edersen bu dürüstlüğün yüzünden edeceksin.

CEMİL - Ne yapayım karıcığım, vicdanım elvermiyor.

SUZAN - Rakiplerin vergi kaçırıyor, sen tıkır tıkır santimine kadar ödüyorsun. CEMİL - Kuruyası huyum. Huy canın altında demişler, vicdanım rahat etmiyor.

SUZAN - İyi, hadi gel artık dinlen, yoruldun bugün çok.

CEMİL - Yoruldum ama çalışmam lazım. Biz dünyaya kendimiz için gelmedik. Her zaman başkaları için, yurt için, insanlık için, medeniyet için. Yurdu elektriğe boğmak için. Ben yorulmasam, biz yorulmasak nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa.

SUZAN - Bilsen ne kadar övünüyorum seninle.

ANLATAN - Dışarda ay çıkmışmış, ayışığı denize vurmuşmuş, arka taraça püfür püfür esiyormuş, basketçi Ömer'le arkadaşlarının umurları bile değildi. Tıkılmışlar içeri salona, geçmişler teyp makinesinin başına, Ömer'in bir hafta önce Boğaziçi Üniversite-si'nde fizik profesörüne çaktırmadan sınıfta kayda aldığı bir fizik probleminin açıklamasını pür dikkat dinliyorlardı.

FİZİK PROFESÖRÜ - *(Sesi teyten gelir.)* Sürtün-mesiz yatay bir düzlem üzerinde VAI hızıyla sağa doğru hareket eden EMA kütlesinde bir A cismi ve Em BE kütleli, VE BE I hızı ile sola doğru hareket eden bir B cismi ile çarpışıyor.

ÖZCAN - Aslansın Ömer aslan. Ne iyi aklettin de bu dersi banda aldın. Yoksa problemi hiçbirimiz anlayamayacaktık.

ANLATAN - Terbiyeli terbiyeli gülümsüyorlar. Ömer Özer'in saçlarını okşadı. Özer Ömer'in sırtını sıvazladı. Özcan Ömer'in en yakın arkadaşı. Özcan Ömer'i atom bilgini Planck'a benzetir, Ömer. de Özcan'a küçük Einstein diyor. Pek iyi anlaşmışlar. İkisinin de babası profesör. Söz fizikçiden kimyacıya, kimyacıdan matematikçiye, matematikçiden felsefeciye, felsefeciden onun kızı Sana'ya atldı.

ÖZER - Neme lazım çok dürüst, efendi, namuslu kız. Anasının dizinin dibinden ayrılmıyor. Daha eline erkek eli değmemiş. Sinemaya bile ablasıyla gidiyor. ÖZCAN - Öyledir, duyduğuma göre hayırlı bir kısmeti çıkmış. Teknik Üniversiteden Doçent Salmanla nişanlanıyormuş. ÖMER - İnşallah mesut olurlar. ÖZCAN - *(Özer'e)* Sen de ona bayılırdın, keşke daha önce davransa idin. Felsefecinin en iyi öğrencisisin. Belki seni tercih ederdi.

ÖZER - Doçent Salman ideal bir insan. O Sana'ya benden kat kat layıktır. ÖMER - Senin bu centilmenliğine bayılıyorum. ÖZER - Samimi kanaatim. ÖZCAN - Tevazu büyük kalbliliğin ayrılmaz vasfı imiş.

P. İSMET - Tevazu büyük kalbliliğin ayrılmaz vasfı imiş.

(Terbiyeli terbiyeli gülüşler.)

ANLATAN - Dışarda ağustos böcekleri ötüyordu. Pop İsmet'le baldızı gönüllü hemşire Sevim ayışığına karşı terasta idiler. İkisi yalnız.

SEVİM - Ah ne olurdu ablam da balkona çıkabilse idi. Onsuz ayışığını seyretmek içimden gelmiyor.

P. İSMET - Gelecek evladım gelecek. İyi olunca o da birkaç gün sonra çıkacak balkona. Ama şimdi ilacını içti, mışıl mışıl uyuyor. SEVİM - Hangi ilacını?

P. İSMET - Oksit do ferli bir şey verdiydi ya doktor kansızlık için.

69

SEVİM - Canım ablacığım, sizden bir çocuk yapmak isteyişine tamamen hak veriyorum. Sizin gibi müşfik aile babası az bulunur. Baksanıza arkadaşlarınız bile size Baba İsmet diyorlar.

P. İSMET - Teveccühün evladım.

ANLATAN - Sesinin içe işleyen olgun, yumuşak, hiç yapmacıksız bir tonu vardı.

SEVİM - Gidip bavulumu hazırlamam gerek. Daha yukarıya çıkıp Beyhan'ın yaş günü partisine de uğrayacağım biraz. Uçak yarın dokuz buçukta.

P. İSMET - Sen gidince ablan iki ay sensiz ne yapacak?

SEVİM - Haklısınız ama, enişteciğim, binlerce yoksul çocuk doğuda beni bekliyor.

ANLATAN - İkisi de çok iyi İngilizce bilmelerine karşın konuşurken bir kerecik de yanılıp İngilizceye çevirmezler. Türkçe başlayıp Türkçe bitirirler.

P. İSMET - Hayat kısadır evladım. İnsan biraz da kendini düşünmeli. Kendini başkaları için bu kadar tüketmemeli.

SEVİM - Ben ancak başkalarına yardıma koştuğum zaman yaşadığımı hissediyorum eniş-teciğim. Bence hayırseverlikle geçen hayat çok daha uzun.

P. İSMET - Sen bir meleksin evladım. Allah seni devlete millete bağışlasın.

ANLATAN - Beş-on dakika ayışığını üzgün üzgün seyrettiler. Pop İsmet kansız kalan ka-rısını, Sevim de gönüllü hastabakıcı olarak gideceği doğudaki yoksul kimsesiz çocukları düşünüyordu. Dünyaya altıncı defa nur topu gibi bir erkek evlat getiren Pop İs-

70

met'in eşi yatağında ödevini yapmış her doğurgan ana gibi gönlü rahat mışıl mışıl uyuyor ve

hafif hafif horluyordu. Şimdi de beyefendinin hatırı için yaptığımız değişiklik. Dördüncü katın kiracısı Hicabi Bey kozmografya öğretmenliğinden emekli olduktan sonra kendini iyice bilime verdi. Kütüphanesi bu konuda eserlerle dolu. *(Horultu. Hicabi Bey karısının uyuduğuna kanaat getirdikten sonra tezgâha teleskopu kur-• du.)*

HİCABİ - Samanyolu bugün biraz bulutlu. Zühre ise adeta göz kırpıyor, tabii atmosferik bir rüyet oyunu. Bakalım ay ne yapıyor. İnsanoğlu bekâretini haleldar ettiğinden beri ay da eski ay değil artık. Süngüsü düştü. Şairaneliği kalmadı. Lök gibi bir kaya parçası oldu çıktı. Oysa nerde o eski ay, nerde o eski mehtap.

ANLATAN - Hicabi Beyin bütün canı varlığı bu iki çift mavi gözde toplanmıştır, önce teles-kopun sonra bu iki mavi gözün objektifinden merceğinden giren bütün astronomik görüntüler eski model körüklü bir fotoğraf büyüklüğündeki bu kavun biçimi kafada cama geçer, yıkanır, sonra da laf olarak ağız çekmecesinden dışarı çıkar. HİCABİ - A kuyruklu yıldız kaydı, keşke bir şey

tutsa idim.

ANLATAN - Yalnız ayı merihi zühreyi incelese yine bir dereceye kadar. Ama onun aklı fikri uçan dairelerde.

HİCABİ - Bakalım dün akşam görünen uçan daire Amerikan uydusu yine görünecek mi? Aslında uçan daire mi yoksa bir uydu

mu olduğunu pek tespit edemedim ama daha çok uçan daireye benziyordu. Aman ne de güzel seyrediyor, adeta kayıyor semada. Harika!

(Doğum günü partisi)

fALE - Harika. Pastan bir harika olmuş Beyhan.

EPKEM - Bunu seyredelim diye yapmışlar herhalde. Olduğu gibi bırakalım. Hiç yemeyelim. Zaten benim hiç iştahım yok.

ANLATAN - Şimdi de yaş günü partisinin davetlilerini tanıtalım. Şu pastanın çevresinde

doygun doygun dolaşan beyaz saçlı adam kürtajdan zengin olan bazılarına hiç benzemez. Dr. Epkem Cangetir, soyadından da belli olmuyor mu? Aklı fikri çocuk doğurtmak. Türkiye'nin ancak nüfus artışı ile kalkınacağına iman etmiştir. Doğum kontrol haplarına, kürtaja karşı savaşan iki derneğin fahri başkanı. Çok da ciddi adamdır. Doğum sırasında şiir filan okumaz. Boş vakitlerinde hep susar.

KÂMİL - Sussun demedik ki. Divan şiiri okumasın dedik. Kimse anlamıyor.

ANLATAN - Modern şiir mi okusun?

CEYLAN - Vecize söylesin mesela.

ABİDİN - Yahut şarkı söylesin.

ANLATAN - Karar verin.

ABİDİN - Şarkı söylesin.

ANLATAN - Tamam. Epkem Cangetir doğum yaptırırken bile şarkı söyler. Her sözün arkasından bir şarkı yapıştırır. Sesi çok güzeldir. Aman göze gelmesin.

EPKEM - Göze mi geldik? Sen mi unuttun? Gelmiyorsun ah!

HİDAYET - *(Anlatanın "Göze mi geldin" repliğine Epkem'in bir şarkı yerleştireceğini bildiğinden gülerek ona dönmüş ve bir orkestra şefi gibi giriş işareti vermiştir. Epkem şarkıya başlayınca da "Nasıl bildim?" ifadesiyle etrafa bakmıştır.)* ANLATAN - Aile dostları Hidayet Bey, leb demeden leblebiyi anlayan intikali çabuk bir insandır.

JALE - Ne oldu? Biri espri yaptı galiba, yine kaçırdım.

ANLATAN - Bu da Hidayet Beyin eşi Jale Hanım. Esprileri hep arkasından kovalar. İntikal yeteneği kıt bir kadın. *(Hidayet bu sırada ona espriyi anlatmıştır.)* JALE - Ay çok hoş.

(Ağzını tutmadan, 32 dişiyle

kahkahayla güler.)

ANLATAN - Neden mi böyle otuz iki dişini göstererek geniş geniş gülüyor? Ağzının kenarları kırışmasın diye korkmadığından... Jale Hanımın bir özelliği de "nerede eski günler" diye

bir, pardon yine dilim sürçtü, "geçmişe mazi, yenmişe kuzu" diye* bir cümleyi diline pelesenk etmiştir. JALE - Tabii ya, geçmişe mazi yenmişe kuzu. ANLATAN - Mecliste çiçeği burnunda Amerika'dan gelmiş bir çift de var. Erol Evren, Amerika'nın ünlü bir şirketinde Ey Bi Kiyu Vay'da ikinci müdür. EROL - Merhaba dostlar!

ANLATAN - Eşi Aygen Evren sağ kolu, sol kolu, yaşam yoldaşı. Yirmi beş yıldır Türkiye'ye hiç uğramadıkları halde Türkçelerini hiç unutmamışlar.

EROL - Canına yandığım zeytin. Zeytin - ekmek, soğan - ekmek, var mı bundan güzel yemek!

AYGEN - Bir de tahin helvası üzerine, deme gitsin.

ANLATAN - Şu sivilceli asık yüzlü, pardon şu sivilcesiz güler yüzlü genç de ailenin yakın akrabası Müştak.

KÂMİL - Teşekkür ederim.

ANLATAN - Dedesi ileri ve serbest düşünceleri ile meşhur zındık Rasih adında bir Bektaşi şeyhiymiş. Müştak her şeye açık ve teşne anlamına geldiğine göre torununa acaba bu adı neden koymuş dersiniz? Herhalde çevresini irkilten süpermodern düşüncelere kışkırtmak için. O da ismiyle müsemma.

MÜŞTAK - Yılbaşı âdetini çok severim. İnsan bir yıl daha şu zevk kaynağı dünyada kaldığını kutlamaz da ne yapar. Şerefe! *(Bar-dağındaki viskiyi bir hamlede içer.)* İnsan fani olduğuna göre bu geçiciliğin öcünü yoğun bir yaşamla almaya bakmalı. Doya doya eğlenmek, vücuda da hakkını vermek. Röfulmanlardan, bilinç altına itilmiş özlemlerden kurtulmak ve her yıl pastasına zafer bayrağı gibi bir mum daha dikmek, az mutluluk mudur bu? Vur patlasın çal oynasın.

EPKEM - *(Şarkı söyler.)* Vur patlasın çal oynasın

Vur patlasın çal oynasın Bu hayat böyle geçer.

JALE - Haticeyi bırak, neticeye bak. Geçmişe mazi, yenmişe kuzu.

SUZAN - Vallahi size acıyorum. *(Kapı çalınır. Paşa gelir.)*

ANLATAN - Bu gelen emekli paşamızdır. İki numarada oturur. Yumuşaklığından ve uzlaştırıcılığından ötürü apartman yöneticiliği oy birliğiyle kendisine verilmiştir. Paşa resmi hayatında olduğu gibi özel yaşamda da her şeyin çözümünü üç heceli bir formüle indirgemiştir.

PAŞA - Di-ya-log.

BEYHAN - Nerde kaldınız paşam? Pastayı kesmek için sizi bekliyoruz.

EPKEM - Adalar sahilinde bekliyorum.

PAŞA - *(Saatine bakar.)* Yarım saat gecikmişim. Fueloilcilerle tartıştık da.

CEMİL - Hayrola paşam. Yine gece mi geldi?

HİDAYET - Gece hileye müsaittir.

PAŞA - Diyalog kurdum. Anlattım, ikna oldular. Üstten alıp bağırsam yine alttan alta hile yaparlardı.

SUZAN - Vallahi size acıyorum paşam.

CEMİL - Haklı. Ömrünüz diyalogla, insanları ikna etmekle geçiyor. *(Kapı çalınır. Gelenler Sevim'le Pop Ismet'tir.)*

ANLATAN - Bunları da tanıdınız biraz önce. Yedi numaradakiler. Sevim ve eniştesi Pop İsmet.

P. İSMET - Geciktik galiba.

PAŞA - Değil mi ki zamana hükmedemiyoruz. Zamanın uyruğu olmaya katlanacağız.

SUZAN - Bu zaman savrukluğunuza acıyorum paşa.

CEMİL - *(Tasdik eder.)* Çok doğru.

HİDAYET - Vakit nakittir derlerdi eskiler.

JALE - Geçmişe mazi yenmişe kuzu'derler.

CEMİL - Ben aynı kanıda değilim. Para yeniden kazanılır da vakit geri kazanılamaz.

EROL - Kazanılıp ne olacak? Vakit israf edilmezse yaşamın keyfi mi olur?

HİDAYET - *(Sipiritüle) O* söz eskiden geçerliymiş zaten. Nakitin nakit olduğu dönemler için. Paranın rayici düşünce zamanın da eski önemi kalmadı. *(Gülüşmeler)*

JALE - Kocam bir espri yaptı galiba, kaçırdım gene.

BEYHAN - Vakit ve nakitten söz ediyorlar. İkisinin de rayici düşmüş diyorlar.

ÖMER - Pahalılık aldı yürüdü gerçekten. Zamlar bindirdikçe bindiriyor.

SUZAN - Size acıyorum. Memlekete acıyorum.

CEMİL - Haklisin şekerim. Acı.

EPKEM - (Şarkı)

Sevmek korkulu rüya Yalnızlık büyük acı Hangi kapıyı çalsam Karşımda buruk acı

JALE - *(Geniş geniş güler.)* Ay çok hoş vallahi.

ANLATAN - Anladınız artık işin tekniğini. Orkestranın tek tek üyelerini ve hangi sazları çaldıklarını tanıttık. Şimdi konser başlayabilir.

SEVİM - Yarın gidiyorum da. Hem kapıdan Allahaısmarladık diyeyim, hem yaş gününü kutlayayım dedim. Bilirsin ben çok utanırım. Takdime filan kalkma kuzum. Kimselere görünmeden hemen kaçacağım. *(Hediye küpeleri Beyhan'a uzatır.)* Sana layık değil ama...

BEYHAN - Çok teşekkür ederim şekerim. Ay ne kadar cici şey... Çok mersi. -

SUZAN - Aa, hiç öyle kapıdan kutlamak olur mu?

SEVİM - Babam evde bekliyor teyzeciğim. Bakın ablamdan valizi aldım. Hazırlanacağım.

HiDAYET - İşittin mi? Hüsam'ın kızı yine sefere çıkıyor.

EPKEM - İşittim. Biliyorum. Kızılay'a girmiş. Pir aşkına hastabakıcılık etmeye gidiyor, bakımsız yurt bölgelerine.

HİDAYET - Gene doğu illerine mi dersin?

EPKEM - Herhalde.

JALE - Adeta bir Florence Nightingale. Bu lambalı hemşireden de üstün bir feragat örneği

kardeşim.

ANLATAN - Sevim kendinden konuşulduğunu sezmiş gibi mahcup mahcup onlara bakı-yordu. Doktorla göz göze geldiler. Kız doktoru saygıyla selamladı. Ne olur ne olmaz, günün birinde onun da yanında çalışabilir. Doktorun soyadı bile ne güzel: Cange-tir. Dünyaya can getirmek, daha doğrusu can getirenlere yardım etmek ne kutsal bir ödev.

EPKEM -.Ablanız nasıl hanım kızım?

SEVİM - Çok iyi efendim. Verdiğiniz ilaca devam ediyor.

EPKEM - Bebek?

SEVİM - O da çok iyi. Tosun gibi maşallah.

EPKEM - Pedere hürmetler.

SEVİM - Başüstüne efendim.

EPKEM - Sizin gibi hanım kızlarla iftihar ediyoruz, başarılar dilerim evladım.

SEVİM - Sağ olunuz doktor bey, ben sadece vazifemi yapıyorum.

MÜŞTAK - İşte evde kalmaya mahkûm geri kafalı, kabız bir kdz. Baksana yüzü sivilce dolu. Sivilce, dışa vurmuş röfulmanların işaretidir. Pop İsmet de çok pozör. Sanırım iktidarsızdır.

ÖMER - Peki çocuğu kimden yapmış karısı?

MÜŞTAK - Onu karısından sormalı. Tut ki hepsi de İsmet'ten. İnsan altı çocuk doğurduğu halde gerçek orgazmı tatmamış olabilir. Binlerce örnek var tıp literatüründe.

CEMİL - Haydi bayanlar baylar, herkes masa başına.

HEPSİ - İyi ki doğdun Beyhan.

SEVİM - Demek yirmi yıldır Amerika'dasınız?

SUZAN - Vallahi size çok acıyorum. *(Cemil başını sallar.)*

AYGEN - Acınacak kadar da varız hani. Yurt özlemi ikimizin de üzerine bir karabasan gibi çöktü. Erol geçende İstanbul'un çöplerini bile özlüyordu.

SUZAN - Çöpleri mi?

EROL - Tabii hanımefendi, çöpleri. İstanbul'un çöpleri bile bir başka kokar. Belki daha pis ama, daha vurucu, daha keskin. Nasıl diyeyim, daha bir çöp çöp kokar. Daha bir kişiliklidir. Amerika'dakiler gibi kişiliksiz, kokusuz çöp değildir.

AYGEN - Erol kokulara karşı çok hassastır.

SUZAN - Size acıyorum. *(Cemil başını sallar.)*

EROL - Her koku, alır beni yurduma götürür. Bir tezek kokusu, bir lağım kokusu. Bunlar hep yurdumun çağrışımlarıdır.

P. İSMET - Lağım ve tezek kokusundan başka çağrışımı yok mu yurdumuzun?

EROL - Söz gelimi söyledim bu örnekleri. Örneğin ben uyurken burnuma bir lağım kokusu gelse yurdumun denizlerini anımsar, düşümde bu denizlerde yüzerim. Deniz dediğin lağım kokmalı. Hele Kalamış koyunda o Kurbağalıderenin getirdiği kokularda yüzmek... Amerika'da yok bu doğa ile kucak kucağa deniz. Orada nerdeyse deterjanla klorla denizi de temizleyecekler aptallar.

AYGEN - Ben de saman kokusunu özledim en çok. O saman saman kokan gerçek saman kokusunu. Saman nezlesi olmaya razıyım bu kokuyu içime çekmek için. *(Hidayet cin gibi gülümser, oynamaya başlar.)*

EPKEM - Samanlıktan kaldıramadım samanı da Zühtü.

ÖMER - Bunca yıl uzak kaldınız yurttan. Yirmi yıl sonra ne gibi farklar gördünüz?

EROL - Hiçbir fark. Yine eskisi gibi aynı. Aynı candan insanlar. Olanca yaşam sevincini yansıtan insanlar. Yoksulluklarına karşın ışıl ışıl yine de mutlu insanlar.

BEYHAN - Trafik sıkışıklığı sizi irkiltmedi mi?

EROL - Tam tersine. Bu başıboşluk, bu gelişigü-zellik kadar güzel bir şey olabilir mi? Amerika'da trafik hep geometri ile, mantıkla, kuru teknikle çözümlenmiştir. Yurdumda ise bu bilimsel katılığın kuruluğun yerine ilkel bir sağduyu ve içgüdü çözümler her şeyi. Türk insanının o eşsiz benzersiz ilkel içgüdüsü.

HİDAYET - Ya anarşi eylemleri? Çatışmalar? Korkarım bunlara da bayılıyorsunuz?

EROL - Ona ne şüphe! Bu çatışmalar, dinamik, canlı, içten tepkiler ülkemin ne sağlıklı bir kamuoyu olduğunu belgeliyor.

P. İSMET - Ama övdüğünüz bu karışıklık, özellikle trafikteki bu keşmekeş kaç insanın canına mal oluyor yılda biliyor musunuz?

EROL - Bilmiyorum. Ama yaşam ölümle el ele yaşar. Ölümü akıldan çıkarmadan yaşamanın da başka bir tadı yok mu? Nice tehlikeyi yaşa diye öğütlüyordu biri. Her gün bir araba kazasına, bir serseri kurşuna, bir saatli bombaya kurban gitmek rizikosu ile yaşamanın eşsiz heyecanını neyle değişirsiniz?

SUZAN - Size acıyorum.

EROL - Asıl ben sizin miskin huzur özleminize, durgun yaşam özleminize şaşıyorum.

AYGEN - Heyecanlanma şekerim. Siz de bir şey söylesenize paşam.

PAŞA - Bütün bunlar diyalog kuramamaktan. Alacaksın şoförleri karşına, bir güzel diyalog kuracaksın. Bak o zaman trafik kazası filan kalır mı?

HİDAYET - Peki ya bu zamlar, bu darlık, pahalılık, bu kısıntılar? Onlar da herhalde Erol Bey sizi hazdan dört köşe ediyordur. *(Gülüşmeler)*

JALE - Ne oldu, bir espri yapıldı herhalde, ben yine kaçırdım.

PAŞA - Diyalog, diyalog..

EROL - Deminki sorunuza cevap vereyim. Onlar da bizi biz yapıyorlar beyefendi. Azla yetinişimizi, mihneti sineye çekişimizi, boynu bükülüğümüzü, filozofluğumuzu, kalenderliğimizi, bizi başka ve sevimli ya-

pan kaderciliğimizi vurguluyorlar. Halk dilinde "Elle gelen düğün bayram" diyen bir atasözü var ya. Bu atasözünde saklıdır bizim olgunluğumuzun felsefesi.

SUZAN - Size çok acıyorum.

EROL - Ben asıl kendime acıyorum, konfor uğruna, yüksek standartlı yaşam uğruna tam

yirmi yılımı yitirdim. Ne geçti elime? İki villa, bir yüzme havuzu, bir kotra, iki ka-dillak ve bankada sekizyüzyetmişbin dolar. Neye karşılık? Huzurum ve sinir stoklarım pahasına elli yaşında yaşama sevincini tüketen bir posa olma pahasına.

AYGEN - Ağlama, ağlama!

EROL - Ah ne yaptım ben! *(Başını duvara vutur.)* Hiç gitmeyecektim. Alnıma beyin göçü damgasını hiç yemeyecektim. Şimdi bunu affettirmek için basit bir ırgat gibi çalışmaya, kuru soğanla ekmek yiyip ruhumu yunup arındırmaya geldim.

HİDAYET - Demek siz evli değilsiniz.

MÜŞTAK - Elbet değilim. Yoksa budala bir görünüşüm mü var?

ÖMER - Müştak evliliğe karşıdır.

P. İSMET - Mutlu görünümünden, neşe dolu gözlerinden belli.

SUZAN - Size acıyorum.

MÜŞTAK - Ben de müsadenizle evlilere acıyorum.

BEYHAN - Neden karşısınız evliliğe?

MÜŞTAK - Doğal yaşam özgür sevişmedir bence.

P. İSMET - Meclisimizde genç kızlar var. Sizi böyle uluorta konuşmaktan menederim.

MÜŞTAK - Onlar da dinleyip öğrensinler; belki sivilceleri iyileşir.

SUZAN - Bilseniz size ne acıyorum. *(Cemil başını sallar.)*

MÜŞTAK - Kendi iç huzurunu, kendi cinsel dengesini sağlayamamış manyaklar hangi alanda verimli olabilirler? Çağımızı iki düşünür yönetiyor beyler.

EPKEM - Kimmiş onlar?

MÜŞTAK - Marcuse ve Reich. Onların öğütledi-ği cinsel özgürlük yani orgazm, evet orgazm, tam ve mükemmel bir orgazm bireyin kurtuluşu olacaktır. Önce bireyin sonra bireylerin toplamı olan toplumun kurtuluşu buradadır: Toplumsal orgazm. Sloganımız bu olmalıdır.

EPKEM - Peki ya anane-i milliye ve diniyemiz? Ya aile mefhumu?

MÜŞTAK - Aile müessesesi miadı aşınmış bir kavramdır.

EPKEM - Aile olmazsa çocuk olmaz. Çocuksuz bir toplum çiçeksiz bir bahçe gibidir.

JALE - O zaman sevgili doktorumuz Epkem Cangetir yaşamın tek mutluluğundan yoksun kalır. O ki kadınlar çocuk yapsın diye çırpınıyor, dernekler kuruyor.

EPKEM - Hayır. Ben o zaman intihar ederim.

ÖMER - *(Sevim 'e)* Siz bu konuda ne diyorsunuz?

SEVİM - *(Başörtüsünü ağzına örtüp utanarak)* Ben bunları hiç duymamış olayım.

P. İSMET - Yavrucağın yüzü pancar gibi oldu. Rica ederim beyler.

SEVİM - *(Kenarda başörtüsünü burnuna kapayarak ağlamaya başlamıştır.)*

MÜŞTAK - İnek!

EPKEM - Siz onların kusuruna bakmayın azizim. Onlar kutsal aile duygusundan yoksun bedbahtlar.

P. İSMET - *(Kızın yanına gider.)* Ağlama yavrum.

EPKEM - Ağlama değmez .hayat bu gözyaşlarına...

HİDAYET - Vallahi biliyordum bu şarkıyı söyleyeceğini.

EPKEM - Öncü zekânız her şeyi radar gibi seziyor.

P. İSMET - Kesin rica ederim artık.

PAŞA - Diyalogdan korkmayalım. Her sorun diyalogla çözülür.

ÖMER - Ama bu güç bir sorun paşam.

PAŞA - Olsun. Sizin güç sorun dediğiniz şey bir sürü küçük sorunun toplamından oluşur.

BEYHAN - Çok doğru.

PAŞA - O küçük sorunlar birer birer çözülünce asıl güç sorun bir kördüğüm gibi kendiliğinden çözülüverir. Bütün mesele diyalog kurmaktır. İnsanlar diyalog kuramaz oldular. Partiler diyalog kuramaz oldular. Aile hayatının selameti bile karı-koca arasındaki diyaloga bağlıdır.

HİDAYET - Çok doğru paşam. Biz karımla çok iyi diyalog kurabilmiş bir çiftiz. Hep ben söylerim hanım dinler.

BEYHAN - Size acıyorum.

ANLATAN - O sizin repliğiniz değil. BEYHAN - Cuk oturdu ama. ANLATAN - Bu seferlik bağışlıyorum. HİDAYET - Açsanıza şu televizyonu, ajansı dinleyelim.

83

SPİKER - Bu akşam Ankara'deki Adana öğrenci yurdunda arama tarama yapmak isteyen polis ekipleriyle öğrenciler arasında çıkan silahlı çatışmada beş öğrenci ağır, yedi öğrenci de hafif yaralanmıştır.

JALE -• Kaç dedi?

HİDAYET - Beş dedi.

JALE - Beş dedin de hatırıma geldi. Beş milyona bırakıyorlar o Caddebostan'daki daireyi-

HİDAYET - Menci güvem tamburem çigüye. Sırası mı şimdi bunun hanım? Benim yüreğim sızlıyor bu cinayetlere, sen kalkmış bana ev almaktan bahsediyorsun.

AJANS - Caddebostan'da yeni bir banka daha soyulmuş ve soyguncular 372 bin lirayı çalıp gitmişlerdir.

ÖMER - Örneğin banka soygunlarını nasıl önlerdiniz paşam?

PAŞA - Diyalog kurmakla. Elektronik sinyal, silahlandırılmış dedektifler, karşınızdakini ister istemez düşmanca bir tutuma iteler. Geleni dostça karşılamak gerekir.

P. İSMET - Aman ne diyorsunuz paşam?

PAŞA - Bankaların hollerine bankamıza hoş geldiniz diye pankartlar aşmalı. Soyguncular televizyon reklamlarından gördüğümüz güleç yüzlü genç bankacılar tarafından karşılanmalıdır.

SUZAN - Size acıyorum.

AJANS - Sendikalar genel sekreteri bu durumda genel grevin kaçınılmaz bir tedbir olacağını

sözlerine eklemiştir.

JALE - Böyle bir şey olabilir mi paşam?

PAŞA - Diyalog kurulmazsa olur. *(Dışarıdan gürültüler)*

SEVİM - Genel grev başlamış olmasın.

JALE - Belki de. Bir başkaldırı?

PAŞA - Haydi canım siz de! Kim kime baş kaldırıyor? Hepimiz kardeş değil miyiz?

P. İSMET - Belki maç seyircileridir. Bu gece F. Bahçe-Beşiktaş maçı vardı. *(Sesler, Ya ya ya ya şa şa şa, Cemil baba çok yaşa.)*

CEMİL - Hayır hayır, bunlar bizim çocuklar.

MÜŞTAK - Kim sizin çocuklar?

CEMİL - Şantiye işçilerim.

HİDAYET - Greve mi kalkmışlar?

CEMİL - Ayıp ettiniz. Onlar sizin bildiğiniz işçilerden değildirler.

MÜLAYİM - *(Sarı bir tulumla gelir. Göğsünde ve kepinde Çalışkur yazısı vardır.)* Sevgili patronumuz, velinimetimiz, babamız Cemil Çalışkur efendi. Çalışkur firmasından ekmek yiyen beş yüz doksan inşaat işçisi ve onların üç bin üç yüz sekseni bulan aile efradının sözcüsü olarak huzurunuza çıkmış bulunuyorum. Biricik kerimeniz, gözünüzün bebeği dünya ahret bir kardeşimiz Beyhan hanımefendi bacımızın mutlu yaşgününe içtenlikle katılmak için geldik. Allah için alın teriyle dürüstlükle helalinden hak edilerek verilmiş şu mutlu gününüze çam sakızı çoban armağanı kabilinden bir küçük ve naçiz hediyeyle geldik. Cümle arkadaş-lardan toplanan parayla ve Hamburg'taki işçi arkadaşlar aracılığıyla gümrüksüz ve önemsiz olarak getirttiğimiz şu naçiz ve modern klaksonu yetmiş yedi model ara-banıza layık olmamakla birlikte size sunmak istiyoruz. *(Havalı klaksonu çalarak)*

CEMİL - Teşekkür ederim evlatlarım.

BEYHAN - *(Klaksonu çalarak)* Ay bayıldım. Çok ama çok sevdim. *(Coşku içinde)* Sizi öpebi-lirmiyim? *(Sarılır, öper.)*

MÜLAYİM - *(Haşlanmıştır.)* Ben de sizi arkadaşlarım adına öpebilir miyim? *(Öper.)*

EROL - Halkla bütünleşme derim işte ben buna.

MÜLAYİM - *(Beyhan'ı bırakır, Sevim'e sarılır. Sevim utanır, kaçar.)*

P. İSMET - Hop hop. Yavaş ol kardeşim.

MÜLAYİM - *(Suzan'a sarılır, onu da öper. Jale hazırlanmaya başlar.)*

HİDAYET - Hayrola?

JALE - Halkla birleşmeye hazırlanıyorum.

PAŞA - Bütünleşme biraz fazla uzadı gibime geliyor. *(Dışardan sesler: Cemil dışarı, Cemil dışarı.)*

MÜLAYİM - Sizi görmek istiyorlar.

CEMİL - *(Duygulanmıştır.)* Yavrularım, evlatlarım. *(Dışarı çıkar.)* Sağ olun var olun. *(Sesler: Yayaya, şa şa şa, Cemil Cemil çok yaşa)*

EROL - Ey canına kurban olduğum. Bu sıcak kaynaşma, bu kardeşçe özdeşleşme dünyanın neresinde var?

ÖMER - Haklısınız!

EROL - Nerede ilk gördüğüne sen diyen, abla diyen, abi diyen, teyze diyen, amca diyen, yenge diyen, dayı diyen candanlık?

MELAHAT - Hadi kalkalım artık. Bak, ay bizi aydınlattı.

NURİ - Barakanın arkasına gidelim orası gölge.

MELAHAT - Yok yok kalkalım geç oldu zati. On bir vapurunu kaçırmayalım.

NURİ - Kaçırırsak ne olur, burada sabahlardık. Bak ayışığı ne güzel.

ANLATAN - Oysa ayışığını salladığı yoktu. Herifin maksadı başka.

MELAHAT - A hiç olur mu?

NURİ - Korkuyor musun yoksa?

ANLATAN - Başını ışığa doğru çevirince sabıkalı yüzünde koca bir yara izi görünüyordu. Kadının korktuğu filan yoktu. Zaten malın gözü idi. Yaz aylarında onlan bun-lan ağaç diplerinde sabahlamaya alışıktı. A hiç olur mu cümlesini laf kıtlığında laf olsun diye söylemişti. Ablası işi biliyor, gezmelerine göz yumuyordu. Evlenmeseler de ne yazardı. Bak keyfine demişti Mela-hat'e. İnsan dünyaya bir kere gelir. Aslında ablası da Tarlabaşı'nda bir randevu evinde sermaye olarak çalışıyordu.

MELAHAT - Türkân'ın ablası var ya Sabahat, hani kocasından ayrıldı geçen yaz. Şimdi bir hacı ağaya metres duruyor. Eski eşyalarını yatak odasını satıyormuş ucuza.

NURİ - Ben yatak odası, matak odası alamam. Anlıyor musun?

ANLATAN - Zaten kızı almaya niyeti yoktu, savsaklayıp duruyordu. Öbür yandan Me-lahat de buna fitti. Çünkü patronun metresi oluyordu. Nuri'yle evlenecek olsa, herif onu işinden atardı.

MELAHAT - İlk aylar biraz sıkıntı çekeceğiz, ben de rejiyi bırakmam.

NURİ - Tabii bırakma. Öbür türlü de çalış yine. Benim param ikimize yetmez ki.

MELAHAT - *(Minnetle ona sokulur.)* Böyle söyleyeceğini biliyordum zati. İki üç parça kol-tuk filan.

NURİ - Ananın örekesi. Bir de bana çeyiz mi döşeteceksin aklın sıra.

MELAHAT - Şaka söyledim canım. Sen sabahları enayi avına çıkınca ben de boş durmam elbet.

NURİ - Kız seni hususi evde Behiye ablada çalıştıracağım demedim mi?

MELAHAT - Bak unuttum.

NURİ - Sen orada Ankara kedisi gibi sedire büzülüp müşteri bekleyeceksin akşamları.

MELAHAT - Başüstüne Nuri usta.

Pazarları Beykoz'a, Bend'lere, Göksu'ya, yoğurt yemeye Kanlıca'ya gideriz. Benim

Kanlıca'da Makbule teyzem var. Hani Madam Mari'den önce yanında çalıştığım. Rüzgâr çıkıyor.

NURİ - Üşüdün mü? Üşüyüp müşüyüp başıma hastalık filan çıkarma. İlaç fiyatları ateş pahasına.

MELAHAT - Korkma hastalanmam. *(Onun ellerini tutar.)* Senin ellerin sımsıcak.

NURİ - İçine para girince gör onları. Büsbütün kızışır.

MELAHAT - *(İçi çekmiştir.)* Canım canım benim. *(Sarılırlar.)*

ZÜLFİKÂR - Lütfen gelin benimle merkeze.

ANLATAN - Yavuz hırsız ev sahibini bastırır-mış. Nuri yaptığından utanacak yerde .büs-bütün açırlaşmıştı.

NURİ - Ne olmuş yani! Yıkıl karşımdan yoksa bağırsaklarını dökerim kaldırıma.

ANLATAN - Beethoven ve Sartre meraklısı ince duygulu bekçi Zülfikâr vekarını ve soğuk-kanlılığını hiç bozmadan söze devam etti.

ZÜLFİKÂR - Sizi nezakete davet ederim, asabi-leşmeyin lütfen, ben ödevimi yapıyorum.

NURİ - Çek bir kere şu pis elini sırtımdan.

ZÜLFİKÂR - Hay hay işte çektim, yalnız sinirlenmeyin. Ödevim!

NURİ - Kes sesini lan! Şimdi başlatırsın ödevinden.

MELAHAT - Ayağını öpeyim yapma Nuri.

ANLATAN - Cesur bekçi hiç korkmamıştı. İnadına Nuri'ye büsbütün sokuldu.

ZÜLFİKÂR - Görüyorum ki çok sinirlisiniz. Fakat siz de takdir edersiniz ki...

NURİ - Hâlâ ötüyor be. Yıkıl dedim duymuyor musun, çöz palamarı haydi yallah.

ZÜLFİKÂR - Kusurumu lütfen bağışlayın ama buna olanak yok. Maalesef kanuna aykırı bir hareket yapmış bulunuyorsunuz. Burası umumi yer.

NURİ - Nasıl umumi yer?

ZÜLFİKÂR - Bakınız şurası çocuk bahçesi.

(Siluet olarak çocuk gezdiren dadılar. Çocuk sesleri. Salıncakta bir çocuk. Elişi yapan bir dadı.)

NURİ - Çocuk bahçesi ise çocuk bahçesi. Ne olmuş yani? Keyfimin kâhyası mı var? Şükret ki sade öptüm. İstesem...

ZÜLFİKÂR - *(Kulaklarını tıkar.)* Lütfen susun, siz bunları söylememiş, ben de duymamış olayım. *(Melahat arsız arsız gülmektedir.)*

ANLATAN - Alışıktı böyle şeylere. Randevu evinde, plaj kabinesinde kaç kere basılmıştı heriflerle.

ZÜLFlKÂR - Çok rica ederim tartışmayalım. Bir zahmet merkeze kadar teşrif buyurun. Orada komiser beyle birlikte sorunu çözümlersiniz. Bir kusurum oldu ise orda sizden özür dilerim. Kanun sizi götürmemi emrediyor.

NURİ - Daha söyleniyor musun? Ya basıp gidersin yahut...

ZÜLFİKÂR - Ne yazık ki gidemem.

SAİME - *(Penceresinde aydınlanır.)* Ne olmuş Zül-fikâr Bey?

ZÜLFİKÂR - Bir şey yok. Özel olarak konuşuyoruz beyefendi ile. *(İki üç kişi geçer, durur bakarlar.)* Başbaşa kalmak istiyorsanız gazinolar var, gece klüpleri var, güzel lokaller var. Umumi yerlerde maalesef buna müsaade edemem.

NURİ - *(Belinden bir falçata çıkarır.)* Hâlâ mı söyleniyorsun? *(Atılır adama saplar.)* Yara-landı galiba?

ZÜLFİKÂR - Yok bir şey beyler. Sadece basit bir yumruk. Siz lütfen yolunuza gidin.

PAŞA - Ne olmuş, nedir o gürültü? Kerestelere mi gelmişler?

P. İSMET - Belalı bir şey galiba, yardıma gitsek mi?

SEVİM - Bekçi sendeliyor, bıçaklanmış galiba?

ANLATAN - Nasıl beyefendi "Taş Parçasına" benzetebildim mi? *(Donmuşlardır.)*

ZÜLFİKÂR - Hayır. *(Can acısından dudaklarını kemirerek.)*

Bakın herkes toplanıyor, isterseniz yürüyün, sorunun tartışmasını daha tenha bir yerde yapalım. Kan görünce telâşa düşebilir herkes.

MELAHAT - *(Nuri'ye)* Yürü gidelim be aval! Nasıl olsa karakolda beni tanırlar. Ben bir ara bu yakada bir evde de çalışmıştım. *(Recep ağzında pipo çıka gelmiştir, tabancasını çeker.)*

ZÜLFİKÂR - Koyun onu belinize, gelin beyefendi ile hamfendiyi hadisesizce merkeze götürelim.

RECEP - Önce bir üstlerini arayalım.

(Nuri, *Recep gelince ve tabancayı görünce sinmiştir. Recep onun eline bir kelepçe geçirir.)*

(Hicabi Bey teleskopunu onlara çevirmiş bakmaktadır.)

HİCABİ - Bizim aslan bekçi Zülfikâr uygunsuz vaziyette bir çift yakaladı galiba. Ahlak ne kadar sükût etti.

ZÜLFİKÂR - Acıtmayın lütfen nazik olun. *(Recep arama yapar, bulduklarını kenara kor.)*

RECEP - Bir kanlı falçata. *(Mendille kabzayı itina ile sarar.)* Bir kama, bir sustalı çakı. Bir maymuncuk. Yüz elli gram kadar da eroin.

MELAHAT - İşte vesikam, bu da muayene kâğıdım.

(Nuri Melahat'i elinden tutar. Melahat memnundur. İlgi odağı olduğunu hissettiği için kalçalarını sallaya sallaya yerli film artisti gibi yürür, ağzında hep sakız.)

ANLATAN - İyi kalpli bekçi şimdi bir vicdan azabı duyuyordu.

ZÜLFİKÂR - Bunlar da genç... Bunların da canı

yok mu? İkisi de birbirini seviyor işte. Namusları ile yaşayıp mutlu bir yuva kursalar çoluk çocuk yetiştirseler ya. Oysa bak kızcağız vesikalı, oğlan da sabıkalı ama kusur onların mı? İyi bir ana-babaya iyi bir ortama düşseler, güzel bir terbiye alsalar pekâlâ bizim gibi, Çalışkur Apartma-nı'nın örnek seçkin insanları gibi namuslu, onurlu, saygın, dürüst, alnı açık birer vatandaş olurlardı. Yazık, çok yazık, içim hun oldu yüreğim parçalandı. *(Sendeler, Recep koşar, Nuri fırsattan yararlanıp kaçacak olur.)*

RECEP - *(Tabancayı çeker.)* Hiç şakam yok mıhlarım.

(Nuri durur ellerini kaldırır.) Buna biraz kabalık gerek. *(Zülfikâr yere yığılır.)* Siz yaralısınız.

ZÜLFİKÂR - Kendim yaralandım, demin yapı yerinde ayağım kaydı ordaki keskinin üstüne düştüm. Sakın bu delikanlıya benim yüzümden ceza verilmesin. Hatta kelepçesini açtırın. Onu koyuverin.

RECEP - Hiç olur mu dostum? Siz affetseniz bile kamu davası var. Üstelik üzerinde beyaz zehir de çıktı. Bırakalım da gençliği de mi zehirlesin?

ZÜLFİKÂR - Bakın onu unutmuştum. Ah gafil, neden yaptınız bunu? *(Recep'e)* Siz benim için üzülmeyin, bir ambulans çağırın. Ben arabayı burda beklerim. İşinize bakın, ödev aksamasın.

EPİLOG

Kahraman bekçi Zülfikâr o gün aldığı yaranın tesiriyle üç gün sonra öldü. Mert adam büyüklüğü son nefesine kadar götürdü. Katili ele vermedi. Çalışkur Apart-manı'nın kiracıları başta olmak üzere bütün mahalle, bütün semt, vazifeşinas bekçinin arkasından ağladı. O gün hava yağmurlu olduğundan gökyüzü bile onun arkasından ağlıyor gibiydi. *(Yağmur efekti sesleri.)*

Zülfikâr'ın arkasından oluk gibi yaş döken biri daha vardı ki o da Üsküdar cezaevinde cezasını çekmeye gönderilen Nuri idi. Rahatsız çocuk on dört saat fasılasız hüngür hüngür ağladı. *(Mendilini şarıl şarıl sıkan Nuri.)* O pişmanlık yaşları ruhunu cümle suçlarından yıkayıp temizlemişti. Üsküdar cezaevinde kaldığı üç, İmralı'da da geçirdiği iki yıl sonunda eski Nuri gitmiş yerine yepyeni yumuşak başlı bir Nuri gelmişti. (Nuri *gider, başka ceket ve suratla tekrar gelir.)* Özgürlüğüne kavuşur kavuşmaz gitti, ilk iş olarak Melahat'i yanında çalıştığı Be-hiye ablanın evinden çıkardı. *{Kırmızı fenerli bir ev. Çantayla çıkar Melahat.)*

Tövbekar Melahat'in çeyizini Suzan Çalış-kur üzerine aldı. Talihsiz kadın teessürünü başkalarının mutluluğunda avutmaya çalışıyordu. Kocası, o aslan gibi sporcu, enerjik idealist

Cemil Calışkur geçen yıl bir fabrika kazasında sizlere ömür... Ya, içler acısı... Hem de arkasında bir de saçı bitmemiş torun bırakarak... Evet, kızı Beyhan üç yıl önce o evlilik düşmanı Müştakla evlendi. Bu arada doğurgan eşi sayesinde yedinci çocuğu da olan Pop İsmet, Nuri'ye bir dükkân buldu, Erol Evren'le Hidayet Bey de cebine sermaye koydular. Nuri de kolları sıvayıp çalışmaya koyuldu. Zaten İmralı'da soyadını değiştirip Calışkur soyadını almıştı. Melahat ile nikâhları Beyoğlu Evlendirme Dairesinde kıyıldı. Amerika fizik enstitüsünün elektromekanik armağanını kazanan basketbolcu Ömer de, Kızılay'a başhemşire olan, ayrıca uluslararası lambalı hemşire Florence Nightingale nişanı ile ödüllendirilen Sevim de, Müştak'la evlenen Beyhan da nikâh töreninde hazır bulundular.

Evlendiklerinden dokuz ay on gün sonra bu sevginin meyvesi olarak Melahat dünyaya yumuk yumuk bir aslan yavrusu getirdi. Yavruya Zülfikâr adı konuldu. Çocuğu babacan doktor Epkem Cangetir yoksullar hayrına işleyen kendi dispanserinde doğurttu.

Küçük Zülfikâr şimdi on algısını sürüyor. Allah bağışlasın. Allah kem gözlerden saklasın. Okulunda her yıl iftihar listesine geçiyor.

KORO - Hasılı ey seyirci-yi kiram, fenalık her zaman cezasını görür. İyilik önünde sonunda mutlaka mükâfat bulur.

PERDE